Smaczne targi

Wielkopolska była widoczna na tegorocznych Smakach Regionów dzięki imponującemu stoisku targowemu, przygotowanemu przez UMWW. Zaprezentowało się tam 34 lokalnych producentów, przetwórców i restauratorów, z szerokim asortymentem różnorodnych regionalnych produktów opartych na tradycyjnych recepturach. ▶ str. 3

FOT. ARCHIWUM UMWW

Pomoc po powodzi

Na wrześniowej sesji radni – choć niejednomyślnie – przyjęli apel dotyczący „Parku Dzieje" w Murowanej Goślinie. Podjęli też kilka istotnych decyzji finansowych, m.in. wyrażając – na wniosek marszałka – wolę przekazania 5 mln zł samorządom z Dolnego Śląska poszkodowanym w niedawnej powodzi. ▶ str. 4-5

Obradowali i apelowali

27 września odbyła się kolejna sesja Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego. Obradującym po raz piąty w siedzibie UMWW młodym radnym tym razem szczególnie wiele czasu zajęły kwestie organizacyjno-proceduralne, w tym związane z przetasowaniami w składzie MSWW. Podjęli też kilka ważnych apeli. ▶ str. 6

MONITOR WIELKOPOLSKI

MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

wlkpue

październik 2024
nr 10 (281)

rok XXIV
ISSN 1642-0918

FOT. MAGDALENA TULECKA

Wielkopolska wieś zmieniła się w ciągu ostatnich 20 lat. Widoczne gołym okiem są m.in. nowe inwestycje: hale i magazyny, chlewnie, silosy, nowoczesne kombajny i traktory. Rolnicy zadbali też o wygląd i estetykę swoich gospodarstw.

20 lat wsi w Europie

Jaki jest bilans dwóch dekad obecności naszych obszarów wiejskich w Unii Europejskiej?

W tym roku świętujemy 20. rocznicę akcesji Polski do Unii Europejskiej. Co stracili, a co zyskali rolnicy i mieszkańcy obszarów wiejskich?

– Oceniając zalety i wady członkostwa Polski w UE, warto zadać sobie trud porównania polskiej wsi 20-25 lat temu oraz obecnie. Podstawowe różnice rysują się niemal na każdym kroku, jak Wielkopolska długa i szeroka. I są to różnice świadczące o korzyściach płynących z realizacji Wspólnej Polityki Rolnej w naszym regionie – podkreśla wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

– Fundusze unijne oraz związane z nimi wymagania prawne spowodowały przede wszystkim modernizację i rozwój kilkuset tysięcy gospodarstw rolnych, kilku tysięcy zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego – mówiła w niedawnej rozmowie z „Monitorem" dr Zofia Szalczyk, była wiceminister rolnictwa i była przewodnicząca wielkopolskiego sejmiku.

Według Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa suma płatności dla Wielkopolski z różnych programów rolnych przekroczyła przez dwie dekady naszej obecności w UE (do 31 lipca 2024 r.) 52,3 mld zł. Warto dodać, że niemal 30 mld zł z tej puli stanowią dopłaty bezpośrednie dla rolników.

Widoczne gołym okiem są m.in. nowe inwestycje na wsi: hale i magazyny, chlewnie, silosy, nowoczesne kombajny i traktory. Niemniej eksperci wskazują też na inne korzyści ekonomiczne branży rolno-spożywczej, wynikające z członkostwa Polski w Unii.

– Dzisiaj polska żywność ma dobrą markę na światowych rynkach. Potwierdza to ciągle wzrastający eksport. W 2003 r. wartość naszego eksportu żywności, zwierząt i innych produktów rolnych wynosiła 3,5 mld euro. Obecnie Polska eksportuje ten rodzaj produktów o wartości niemal 52 mld euro – dodaje Zofia Szalczyk.

– Polska żywność podbija świat! W wielu sektorach produkcji żywności: zboża, buraków cukrowych, mleka, drobiu, owoców i warzyw to nasi rolnicy wyraźnie przodują w Europie – cieszy się Krzysztof Hetman, były minister rozwoju, od 2014 r. reprezentujący nasz kraj (a w 2024 r. wybrany z Wielkopolski) w europarlamencie.

A jaka w tym rola samorządu województwa?

Na wiele unijnych transferów dla wsi samorząd regionu nie ma bezpośredniego wpływu (dystrybuują je instytucje rządowe), ale odpowiada za wdrażanie części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Z tej oddzielnej unijnej „kieszonki" skorzystały m.in. gminy i powiaty, przedsiębiorcy oraz zwykli mieszkańcy.

W ramach PROW samorząd województwa przeznaczył na rozwój najmniejszych (i często najbiedniejszych) miejscowości naszego regionu ponad 2 mld zł, co w widoczny sposób zmieniło obraz wielkopolskiej wsi. Wyposażono jej mieszkańców w nowoczesną infrastrukturę, poprawiono estetykę oraz wsparto rozwój lokalnej tożsamości.

– Podczas ostatnich kilkunastu lat z funduszy WPR, które mieliśmy do dyspozycji, ponad 500 mln euro trafiło na obszary wiejskie. Dzięki nim budowaliśmy drogi, zajmowaliśmy się ochroną dziedzictwa kulturowego, budową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej czy retencją wód – podpowiada marszałek Marek Woźniak.

W wielu miejscowościach do 5 tys. mieszkańców wybudowano też świetlice, boiska, place zabaw czy targowiska.

Co jeszcze udało się zrobić? ▶ str. 8-9

Państwo w podziemiu

Samorząd województwa, jak zawsze, był organizatorem wielkopolskich obchodów kolejnej rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego. Co działo się w związku z tym w Poznaniu? ▶ str. 2

Dokąd latamy, co zwiedzamy?

Podczas obchodzonego w Chalinie Światowego Dnia Turystyki podsumowano sezon tej branży w Wielkopolsce, rozstrzygając kilka konkursów. A poznańska Ławica pochwaliła się kolejnymi rekordowymi miesiącami. ▶ str. 7

Malta nad Wartą

Co ma wspólnego stolica Wielkopolski z wyspą na Morzu Śródziemnym i terminologią wypraw krzyżowych? Na to pytanie odpowiada w cyklu „co za historia" dr Marek Rezler. ▶ str. 10

Jak pokazać rolnictwo?

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie świętuje swoje 60. urodziny. Jego nowoczesne i przystępne formy udostępniania zbiorów przyciągają rocznie 120 tysięcy osób. ▶ str. 11

Inna strona samorządu

Tylko u nas: pies na stres, a kask na marszałkowską głowę. Sprawdzamy, co wyszło zza kotary. I donosimy: radny Bogrycewicz nie wybiera się na bezludną wyspę… ▶ str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

ZABITA DECHAMI?

Na pewno większość z nas kojarzy pejoratywne określenie mówiące o wsi zabitej dechami. Cóż, do wielkopolskich obszarów wiejskich, diametralnie odmienionych przez ostatnie dwie dekady, pasuje ono raczej jak pięść do nosa.

Prawda jest taka, że nasza wieś, mająca przed dwudziestoma laty chyba największe obawy przed unijną akcesją, okazała się bodaj największym jej beneficjentem. Wiem, wiem, niemal co roku, zwłaszcza zimą, rolnicy wyjeżdżają na ulice, by protestować, że jakaś gałąź ich produkcji jest nieopłacalna. I – o ironio – nieraz robią to pod przekreślonymi emblematami Unii Europejskiej…

Czy naprawdę bez obecności w tej wspólnocie na naszej wsi żyłoby się lepiej? Szukających jeszcze odpowiedzi na to pytanie odsyłam choćby do opisów gospodarstw laureatów corocznego konkursu Wielkopolski Rolnik Roku oraz do… lektury naszego „tematu Monitora" w bieżącym wydaniu. ▮

Chwała bohaterom!

Samorządowcy uczcili 85. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego.

Hymn Polski Podziemnej, modlitwa obozowa, apel pamięci, salwa honorowa oraz wspomnienia i podziękowanie (w formie wiązanek kwiatów) bohaterom z czasów II wojny światowej – to elementy składające się na uroczystość 85. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego, którą 27 września obchodzono w stolicy Wielkopolski.

– Na naszą geopolitykę z 1939 roku wpływu nie mamy, ale z odpowiedzialności za to, jak dziś kształtujemy naszą teraźniejszość i przyszłość, nikt nas nie zwolni. Warto, dbając o naszą narodową odrębność i niezależność, pamiętać o budowaniu mądrych sojuszy – mówił przy pomniku PPP i Armii Krajowej w Poznaniu marszałek Marek Woźniak

Gospodarz uroczystości zaznaczył, że „Polskie Państwo Podziemne to synonim ogromnego poświęcenia, ale też niespotykanej w czasie II wojny światowej w Europie struktury". Dlatego Sejm RP uchwałą z 11 września 1998 r. wyraził wdzięczność i szacunek twórcom podziemnych struktur, ofiarnym działaczom, a także tym wszystkim, którzy w wyjątkowo trudnych warunkach, z narażeniem własnego życia, walczyli o niepodległość ojczyzny.

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Hołd bohaterom Polskiego Państwa Podziemnego oddali m.in. marszałek Marek Woźniak (stawia znicz) i przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska (pierwsza z prawej).

W uroczystościach (organizowanych tradycyjnie przez samorząd województwa we współpracy z zarządem wielkopolskiego okręgu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej) uczestniczyli kombatanci, korpus konsularny, samorządowcy i przedstawiciele administracji rządowej, służby mundurowe (również amerykańskie), środowisko akademickie, a także m.in. uczniowie szkół z naszego regionu.

Wcześniej, w kościele pw. Najświętszego Zbawiciela mszę św. akowską odprawił abp. Stanisław Gądecki, metropolita poznański, który odmówił także (przy pomniku PPP i AK) modlitwę za poległych i pomordowanych w obozach koncentracyjnych.

***

17 września w Wielkopolsce obchodzono natomiast Dzień Sybiraka, przypominając 85. rocznicę napaści ZSRR na Polskę. Poznańskie obchody odbyły się przed pomnikiem Ofiar Katynia i Sybiru.

Przedstawiciele samorządów, szkół, harcerze, kombatanci oraz żyjący świadkowie tamtych wydarzeń (wśród nich Marian Macutkiewicz – prezes Związku Sybiraków) oddali hołd tym, którzy stracili życie na Wschodzie. Samorząd województwa reprezentowali podczas tej uroczystości marszałek Marek Woźniak i wiceprzewodniczący sejmiku Henryk Drzewiecki. **RAK**

Samorządowcy o unijnym budżecie

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Zespół do spraw eurofunduszy na lata 2028-2034 rozpoczął pracę 20 września.

20 września w Poznaniu pracę zainaugurował zespół konsultacyjny ds. nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2028-2034.

W spotkaniu uczestniczyli wielkopolscy samorządowcy oraz dyrektorzy kilku departamentów Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, zajmujących się polityką regionalną i wdrażaniem funduszy UE. Ich zadaniem będzie m.in. analiza szans i zagrożeń (w kontekście realizacji projektów unijnych) oraz wskazanie potencjalnych kierunków rozwoju dla różnych obszarów Wielkopolski w najbliższych latach.

– Przyszła perspektywa finansowa Unii Europejskiej będzie prawdopodobnie ostatnią szansą na tak duże pieniądze na rozwój regionu i kraju, dlatego chcemy się do niej dobrze przygotować. Pomysł powołania tego gremium to efekt doświadczeń z poprzednich lat, gdy nie zawsze pozyskane fundusze dały wymierne korzyści dla społeczeństwa i gospodarki – mówił europarlamentarzysta Krzysztof Hetman, inicjator powołania zespołu.

– Rozpoczęte dziś konsultacje to ważny krok w dokładnym i właściwym określeniu potrzeb samorządów oraz społeczeństwa na przyszłe lata, a także szansa na dodatkowe fundusze z budżetu Unii Europejskiej – zauważył wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który został przewodniczącym zespołu. – Cieszy fakt, że na nasze zaproszenie odpowiedziało wielu włodarzy z różnych części Wielkopolski, co pozwoli w sposób przekrojowy spojrzeć na potrzeby oraz szanse lokalnych samorządów. Chcemy lepiej przygotować różne inwestycje, mające wpływ na poprawę infrastruktury oraz warunki życia lokalnych społeczności.

Podczas dyskusji podkreślano, że wczesne określenie potrzeb i obszarów, które wymagają pozyskania wsparcia finansowego z budżetu UE, daje szansę na odpowiednie przygotowanie stanowiska Polski w czasie, gdy te środki będą przydzielane w unijnych instytucjach. **RAK**

Trzydziestu doradzi

20 września w UMWW odbyło się inauguracyjne (w kadencji 2024-2027) posiedzenie Wielkopolskiej Rady Trzydziestu.

Tworzą ją przedsiębiorcy (12 osób), samorządowcy (6 osób), przedstawiciele organizacji samorządu gospodarczego (6 osób) oraz reprezentanci świata nauki (6 osób) z naszego regionu. Rada jest organem doradczym dla marszałka, wspierającym województwo w kreowaniu strategii rozwoju regionu.

– Zaprosiliśmy prestiżowe grono osób do dialogu o rozwoju Wielkopolski i wyzwaniach, które stoją przed naszym regionem. Zdajemy sobie sprawę, że świat stał się bardzo trudny i pełen wyzwań, dotykają nas m.in. konsekwencje zmian klimatycznych. Chcemy się wspólnie zastanowić, co możemy zrobić, żeby doganiać największych światowych graczy – mówił podczas inauguracyjnego posiedzenia rady marszałek Marek Woźniak, który wręczył jej członkom akty powołania i przekazał gratulacje.

Aktywność WR30 (jej przewodniczącym został Grzegorz Marciniak, prezes Izby Gospodarczej Północnej Wielkopolski z siedzibą w Pile) obejmuje m.in. problematykę zrównoważonego rozwoju gospodarczego, przedsiębiorczości i innowacyjności firm, wzrostu konkurencyjności i transformacji gospodarki w kierunku neutralności klimatycznej. **RAK**

FOT. ARCHIWUM UMWW

Inauguracyjne posiedzenie Wielkopolskiej Rady Trzydziestu odbyło się 20 września w UMWW.

Inteligentnie wyspecjalizowani

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Obrady forum otworzył wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Tematyka kosmiczna zdominowała kolejną odsłonę Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji.

Przypomnijmy, że funkcjonujące przy regionalnych władzach forum to opiniodawczo-doradcze gremium, które monitoruje rozwój obszarów priorytetowych gospodarki województwa oraz ma sprzyjać pobudzaniu współpracy biznesu, nauki, samorządu i organizacji pozarządowych.

Kolejne spotkanie WFIS, które otworzył wicemarszałek Wojciech Jankowiak, odbyło się 24 września w sali sesyjnej UMWW. Tematykę obrad najlepiej obrazowała ustawiona obok stołu prezydialnego… rakieta, stworzona przez studentów Politechniki Poznańskiej.

Uczestnicy rozmawiali bowiem głównie o dotychczasowych osiągnięciach oraz o perspektywach rozwoju sektora kosmicznego w Wielkopolsce i w kraju. Sesja została podzielona na panele naukowy oraz biznesowy, w których wystąpili przedstawiciele instytutów i uczelni oraz firm specjalizujących się w omawianej tematyce. **ABO**

Kulinarne specjały królowały na MTP

Wielkopolska aktywnie zaprezentowała się podczas targów Smaki Regionów.

FOT. 3X ARCHIWUM UMWW

Przy wielkopolskim stoisku swoje wyroby prezentowali producenci różnych regionalnych specjałów.

Nie zabrakło też przedstawicieli kilku zaprzyjaźnionych z naszym województwem regionów zagranicznych.

Już po raz kolejny banki żywności z regionu stanęły do „bitew małych mobilnych kuchni warsztatowych".

Województwo wielkopolskie tradycyjnie już mocnym akcentem zaznaczyło swoją obecność na targach Smaki Regionów. Ich tegoroczna edycja odbyła się na MTP w Poznaniu w dniach 27-29 września.

Wielkopolska była widoczna dzięki imponującemu stoisku targowemu, przygotowanemu przez UMWW. Na 390 m kw. zaprezentowało się 34 lokalnych producentów, przetwórców i restauratorów, z szerokim asortymentem różnorodnych regionalnych produktów opartych na lokalnych i tradycyjnych recepturach. Koneserzy poszukujący wyjątkowych smaków mogli spróbować m.in. mięs i wędlin, serów (smażonych, kozich, dojrzewających), przetworów mlecznych, miodów, wyrobów piekarniczych i cukierniczych, przetworów owocowo-warzywnych z ekologicznych gospodarstw oraz olei tłoczonych na zimno. Nie zabrakło też producentów rzemieślniczych alkoholi.

Podobnie jak w poprzednich latach, na targi zaproszono przedstawicieli regionów partnerskich Wielkopolski. Charakterystyczne dla swoich krajów wyroby serwowali więc goście z Korei Południowej, Chorwacji i Ukrainy.

Kolejne atrakcje dla zwiedzających zostały przygotowane dzięki realizowanemu przez samorząd województwa „Programowi ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025". Chef Lorek poprowadził pokazy kulinarne, m.in. z wykorzystaniem produktów zagrożonych zmarnowaniem. Z kolei przedstawiciele banków żywności z Poznania, Piły, Konina i Leszna stanęli do boju w ramach emocjonujących „bitew małych mobilnych kuchni warsztatowych".

Jak zwykle podczas targów wyłoniono też finalistów ogólnopolskiego konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów". Najwyższe wyróżnienia („perły") przypadły też potrawom i produktom z Wielkopolski. Znalazły się wśród nich: puré ze skorzonery z pasternakiem, czernina i pieczone udka kaczki z pampuchami i buraczkami zasmażanymi, smalec zapiekany z cebulką, twaróg półtłusty, serek śmietankowy, ser Rokpol – OrdoBlue, marmelada z rabarbarem i hyćką, olej rzepakowy tłoczony na zimno, tort cytrynowy, herbatka owocowa.

Samorząd województwa podczas Smaków Regionów reprezentowali wicemarszałek Krzysztof Grabowski i przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska. **ABO**

Kolejowe rozpoznanie w Berlinie

FOT. ARCHIWUM UMWW

Wielkopolanie podpatrywali na targach w Berlinie kolejowe nowinki.

Przedstawiciele Wielkopolski wzięli udział w berlińskich targach Inno Trans 2024, czyli największym i najważniejszym wydarzeniu branży kolejowej na świecie.

Podczas tegorocznej odsłony Inno Trans, tj. Międzynarodowych Targów Technologii Transportu (odbywających się w stolicy Niemiec w dniach 24-27 września), zaprezentowało się ponad trzy tysiące wystawców z 61 krajów. Powierzchnia ekspozycji zajęła 200 tys. m kw., a zwiedzający przyjechali ze 110 państw.

– Tu, w Berlinie spotkał się cały kolejowy świat. Producenci pojazdów i różnorodnych podzespołów do pociągów pokazali, jak szybko, w harmonijnej współpracy z nauką, rozwija się technologia, za sprawą której dostępne są coraz nowocześniejsze rozwiązania w dziedzinie transportu kolejowego, poprawiające jego jakość i przynoszące komfort podróżnym – mówi wicemarszałek Wojciech Jankowiak, uczestniczący w targach wraz z przedstawicielami Departamentu Transportu UMWW.

W Berlinie nie zawiedli również nasi polscy producenci (łącznie było aż 77 wystawców znad Wisły), prezentując bardzo konkurencyjne pojazdy szynowe i rozwiązania dotyczące transportu kolejowego.

– Wszystkie pozyskane tu informacje są bardzo cenne w kontekście kolejnych zakupów taboru dla naszego regionu – podsumowuje Wojciech Jankowiak. **RAK**

Studenci wrócili na uczelnie

Dziesiątki tysięcy żaków rozpoczęły kolejny rok nauki na wielkopolskich uczelniach.

Początek października to tradycyjnie czas uroczystych inauguracji roku akademickiego organizowanych przez szkoły wyższe. W takich wydarzeniach w naszym regionie uczestniczyli w ostatnich dniach przedstawiciele samorządu województwa – członkowie zarządu i sejmikowi radni.

Największa wielkopolska uczelnia – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – zainaugurowała rok akademicki jak zazwyczaj 1 października w Auli Uniwersyteckiej. W tej uroczystości wziął udział wicemarszałek Wojciech Jankowiak. Miał on okazję złożyć gratulacje prof. dr hab. Sławomirze Wronkowskiej-Jaśkiewicz (w przeszłości m.in. sędzi Trybunału Konstytucyjnego), która otrzymała medal „Palmae Universitatis Studiorum Posnaniensis", będący najwyższym wyróżnieniem akademickim UAM.

Przy tej okazji warto przypomnieć, że od lat studenci z Wielkopolski mogą ubiegać się o stypendia (naukowe i socjalne) marszałka województwa. Tegoroczny nabór wniosków kończy się 20 października, a szczegóły na ten temat można znaleźć na stronie www.umww.pl. **ABO**

FOT. ARCHIWUM

UAM zainaugurował rok akademicki 1 października w Auli Uniwersyteckiej.

Przygotowania do kongresu

Samorządowcy przygotowują się do Europejskiego Kongresu Odnowy i Rozwoju Wsi, który odbędzie się w maju 2025 r. w Poznaniu.

Przypomnijmy, że Polska od 1 stycznia 2025 r. obejmie przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej. Z tej okazji w stolicy Wielkopolski zaplanowano kongres z udziałem m.in. ministrów rolnictwa oraz przedstawicieli branży rolniczej z krajów członkowskich UE.

O przygotowaniach do tego wydarzenia rozmawiali 20 września w siedzibie UMWW minister rolnictwa Czesław Siekierski, marszałek Marek Woźniak i wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Kilka dni później, 26 września, na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbyło się z kolei spotkanie ministrów rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii i Rumunii, któremu przewodniczył Czesław Siekierski.

– To spotkanie było także okazją do zaproszenia ministrów na odbywający się w dniach 8-10 maja 2025 r. Europejski Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi. Organizowane w Poznaniu wydarzenie przyczyni się do promocji rolnictwa, pokaże bogactwo obszarów wiejskich oraz wyjątkowy charakter naszej wsi – prezentował ideę i cele kongresu Krzysztof Grabowski.

FOT. ARCHIWUM UMWW

Krzysztof Grabowski, Czesław Siekierski i Marek Woźniak.

Ministrowie na MTP podsumowali m.in. 20 lat członkostwa w Unii Europejskiej oraz zaprezentowali doświadczenia we wdrażaniu reformy Wspólnej Polityki Rolnej w swoich państwach. Omówiono też kwestię wykorzystania biomasy na cele energetyczne i konieczność ograniczenia związanych z tym obciążeń administracyjnych.

Przy okazji poruszono także sprawę ostatnich katastrofalnych powodzi, które dotknęły kilka państw środkowej Europy. **RAK**

SEJMIKOWE PYTANIA

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali w interpelacjach i zapytaniach podczas V sesji sejmiku oraz w okresie międzysesyjnym.

Adam Bogrycewicz (PiS) interpelował na temat modernizacji i wymiany taboru spółki Polregio w Wielkopolsce, zwracając uwagę zwłaszcza na obsługę połączeń Krzyż – Piła – Złotów – Chojnice. Złożył też zapytanie o zmianę statusu (z powiatowego na akademicki) Szpitala Specjalistycznego w Pile.

Michał Zieliński (PiS) zapytał o sytuację finansową szpitali podległych Samorządowi Województwa Wielkopolskiego, przywołując medialne doniesienia o braku płatności przez Narodowy Fundusz Zdrowia za tak zwane nadwykonania.

Łukasz Grabowski (PiS), odnosząc się do odpowiedzi uzyskanych na swoje wcześniejsze dociekania, złożył zapytanie i interpelację z prośbą o dodatkowe wyjaśnienia w kwestiach: zaangażowania województwa w działania promocyjne w trakcie Campusu Polska Przyszłości oraz kosztów organizacji pikniku „Zdrowa Rodzina". W pisemnym zapytaniu natomiast wniósł o harmonogram budowy chodnika i remontu DW 197 w gminach Kłecko i Łubowo.

Filip Żelazny (PiS) podczas sesji zgłosił zapytanie w sprawie obchodów 25-lecia Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich, a wcześniej interpelował w kwestiach inwestycji związanej z blokiem operacyjnym w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kaliszu oraz doboru prelegentów Local Trends – Europejskiego Forum Samorządowego.

Marek Sowa (PiS) złożył interpelację dotyczącą budowy chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 308 w Bonikowie oraz zapytanie o przywrócenie działalności oddziału neurologicznego w Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym w Lesznie.

Joanna Szczechowska (PiS) interpelowała w sprawie Campusu Polska Przyszłości, pytając o wsparcie finansowe i organizacyjne tego wydarzenia w ostatnich czterech latach przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego oraz przez Wielkopolską Organizację Turystyczną.

Wiesław Ratajczak (PiS) w zgłoszonym podczas sesji zapytaniu zwrócił uwagę na potrzebę budowy tak zwanej wschodniej obwodnicy Pniew w ramach drogi wojewódzkiej nr 187.

Anna Majda (PSL) w swojej interpelacji zwróciła się z prośbą o budowę ścieżki pieszo-rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 471 w gminie Kawęczyn, modernizację wspomnianej trasy na odcinku Żdżary – Tokary Pierwsze oraz przebudowę skrzyżowania w tej ostatniej miejscowości.

Barbara Mroczkowska (PO) złożyła pisemną interpelację w sprawie budowy łącznika drogowego od ronda Roszarnia do Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego w Lesznie, co – jak podkreśliła – pozwoliłby na dojazd do tej placówki „pełnoprawną drogą". **ABO**

Ważne decyzje finansowe

Sejmik „odchudził" tegoroczny budżet województwa o ćwierć miliarda złotych oraz przyznał kolejne wsparcie dla wielkopolskich gmin i powiatów.

Tradycyjnie wrześniowa sesja sejmiku to czas „czyszczenia" budżetu województwa, czyli urealniania zapisanych w nim dochodów i wydatków. Po rozliczeniu I półrocza wiadomo już lepiej, które z nich zostaną zrealizowane, a z którymi może być problem. Tym razem wyjątkowo wysoka okazała się ostateczna kwota dokonanych korekt: decyzją radnych budżet na 2024 rok „schudł" aż o 256 mln zł.

Jak tłumaczyła podczas prac sejmikowych komisji skarbnik Elżbieta Kuzdro-Lubińska, te środki w większości zostały przeniesione na pokrycie przyszłego deficytu w 2025 roku. Zmiany wynikają bowiem najczęściej z wolniejszego od zakładanego tempa realizacji niektórych inwestycji (co jest efektem np. przedłużających się kwestii proceduralnych czy przetargowych), a więc zaplanowane wydatki i tak zostaną przez województwo poniesione, ale już nie w bieżącym roku.

30 września radni podjęli też kilka uchwał, których efektem będzie udzielenie pomocy finansowej wielkopolskim jednostkom samorządu terytorialnego.

W jednym z takich dokumentów sejmik wyraził zgodę na przekazanie pieniędzy kilkudziesięciu gminom i powiatom z regionu w ramach Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Obdarowane w sumie kwotą przekraczającą 3,5 mln zł samorządy przeprowadzą w latach 2024 i 2025 stosowne programy profilaktyczne w swoich placówkach oświatowych.

Budżet na 2024 r. „schudł" o 256 mln zł

Co prawda już w lutym została zaakceptowana lista rankingowa beneficjentów tegorocznej odsłony programu „Kulisy kultury", ale stosowne uchwały o przekazaniu wsparcia sejmik podejmuje systematycznie, w miarę jak samorządy zgromadzą niezbędną dokumentację. Na wrześniowej sesji radni rozdysponowali w ten sposób pulę prawie 800 tys. zł dla dziesięciu gmin z Wielkopolski. Dzięki temu przeprowadzą one remonty w swoich centrach czy domach kultury, w bibliotekach, a w jednym przypadku – na zapleczu socjalnym muszli koncertowej.

Kolejne sejmikowe decyzje z września miały związek z pomocą finansową udzielaną przez województwo na zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego. Zazwyczaj pod tym terminem kryje się wsparcie zakupów czy inwestycji dotyczących opieki nad korzystającymi z wielkopolskich akwenów. Nie inaczej było i tym razem. O ile jednak 22 tys. zł pomoże gminie Jarocin kupić „zwykłą" łódź do ratownictwa wodnego, o tyle dofinansowane przez sejmik plany zakupowe gminy Środa Wielkopolska brzmią frapująco. Wykorzystując 40 tys. zł z budżetu województwa, tamtejsi samorządowcy nabędą bowiem m.in. sonar podwodny 3D, a także podwodny dron. **ABO**

RADNI OBRADOWALI W SIEDZIBIE DROGOWCÓW

FOT. MALWINA KORZENIEWSKA-MICHALAK

Wrześniowe posiedzenie sejmikowej Komisji Infrastruktury Technicznej i Planowania Przestrzennego odbyło się w siedzibie Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu. Dyrektor placówki Paweł Katarzyński omówił najważniejsze plany inwestycyjne drogowców, zwłaszcza finansowane z funduszy unijnych. W pierwszym konkursie z tej dziedziny w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski złożono 19 wniosków o wartości blisko 764 mln zł, z czego wkład UE to około 510 mln zł, a pozostałe 254 mln zł mają pochodzić z budżetu województwa. **RAK**

Będzie pomoc po powodzi

Sejmik jednomyślnie poparł zaproponowane przez marszałka stanowisko o wsparciu z budżetu województwa (kwotą 5 mln zł) samorządów dotkniętych powodzią.

Marszałek Marek Woźniak zaznaczył, że środki z budżetu województwa będą przeznaczone na pomoc w odbudowie zniszczonej infrastruktury komunalnej, ale zanim pojawi się odpowiednia uchwała o przekazaniu 5 mln zł poszkodowanym samorządom, potrzebna jest zgoda sejmiku i zielone światło na taki wydatek.

– Jesteśmy dużym samorządem, z dość dużym budżetem, dlatego w ramach solidarności możemy przekazać takie wsparcie – podkreślał podczas sesji Marek Woźniak, który kontaktował się w tej sprawie bezpośrednio z burmistrzem Lądka-Zdroju. – Do tego miasta trafia też pomoc od samorządów z całej Polski, ale jeśli się okaże, że potrzeby będą większe, będziemy gotowi, by w 2025 r. ponownie udzielić podobnej pomocy.

„Powódź, która w ostatnich dniach dotknęła wiele wsi, miasteczek i miast na południowo-zachodnim obszarze Polski, zdewastowała domy wielu naszych rodaków, jak również budynki instytucji publicznych i infrastrukturę komunalną. Mając na uwadze zaistniałą sytuację Sejmik Województwa Wielkopolskiego wyraża wolę wsparcia jednostek samorządu terytorialnego z terenu objętego skutkami powodzi kwotą łączną pięciu milionów złotych na odbudowę niezbędnej infrastruktury" – czytamy w przyjętym stanowisku.

„Sejmik Województwa Wielkopolskiego wyraża współczucie wszystkim mieszkańcom regionów dotkniętych katastrofalnym w skutkach żywiołem. Wsparcie dla lokalnych samorządów z terenów dotkniętych tą dramatyczną sytuacją uważamy za swój obowiązek i wyraz solidarności ze wszystkimi poszkodowanymi" – piszą w uzasadnieniu radni.

Jako celną i cenną formę pomocy odebrali tę inicjatywę także radni sejmikowej opozycji z PiS, którzy poparli stanowisko, choć podczas dyskusji wskazywali, że pomoc mogłaby być przekazana szybciej, a pieniądze na ten cel można by wziąć np. rezygnując z zakupu maszyny górniczej „Dolores" lub ograniczając wydatki na promocję województwa.

***

Radni Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego zebrali z kolei artykuły biurowe i szkolne, które zamierzają przekazać do szkół z poszkodowanych powodzią terenów. **RAK**

Dziejami podzieleni

Sejmik przyjął – choć niejednomyślnie – apel do ministra kultury w sprawie funkcjonowania historycznego przedsięwzięcia w Murowanej Goślinie.

Park Dzieje w Murowanej Goślinie zasłynął plenerowymi widowiskami „Orzeł i Krzyż", prezentującymi w popularnej formie 1000 lat polskiej historii. Przez lata jego funkcjonowanie opierało się na zaangażowaniu grupy pasjonatów, setek wolontariuszy oraz doraźnym wsparciu różnych podmiotów – w tym samorządu województwa, który m.in. przekazał w przeszłości na ten cel będące w jego dyspozycji fundusze unijne.

W ubiegłym roku – jeszcze za poprzedniego rządu – Stowarzyszenie Dzieje i minister kultury powołali w Murowanej Goślinie wspólną instytucję. Teraz – już pod rządami nowej koalicji – resort postanowił wycofać się ze współprowadzenia Centrum Kultury „Park Dzieje". Stąd – po wrześniowych obradach Komisji Kultury – padła propozycja przyjęcia przez sejmik specjalnego apelu. Wnioskowano w nim do ministra o odstąpienie od powyższej rezygnacji lub jej odroczenie o rok i o umożliwienie bezpłatnego korzystania przez goślińską instytucję z potrzebnych nieruchomości i infrastruktury.

Podczas wrześniowej sesji okazało się, że nie wszyscy są przekonani co do wystosowania takiego apelu do resortu.

– Przyznaję, że mam ogromny dylemat. Nie chcę popierać pewnego politycznego przekazu, a jednocześnie od lat dobrze życzę temu projektowi i doceniam zaangażowanie wolontariuszy – mówił o powodach swojego wstrzymania się od głosu marszałek Marek Woźniak. – Mam wrażenie, że w czasach rządów Zjednoczonej Prawicy ten projekt został niestety upolityczniony, nastąpiła pewna zmiana czy sprofilowanie narracji, pomijającej istotne dla historii Polski fakty czy osoby.

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Sejmikowi radni podzielili się w ocenie sposobu funkcjonowania „Parku Dzieje".

Swoje poparcie dla „Parku Dzieje" wyrażali szczególnie radni z PiS. – Nie sadzę, by to widowisko było tworzone na jakieś zamówienie polityczne czy ideologiczne. Przypuszczam, że poglądy osób na tamtejszej widowni nie odbiegają jakoś szczególnie od średniej krajowej czy wielkopolskiej – wskazywał Wiesław Ratajczak z PiS.

– Od początku zapraszaliśmy do nas wszystkich, niezależnie od przynależności partyjnej. Nie jesteśmy niczyimi politycznymi zakładnikami ani nie chcemy być roszczeniowi – bronił się z sejmikowej mównicy prezes Stowarzyszenia Dzieje Tomasz Łęcki.

– Jeżeli pozwolimy, by ci zaangażowani ludzie się rozeszli po domach, już nigdy tego nie odtworzymy – argumentował współinicjator apelu Wojciech Firlej z Polski 2050. – Myślałem, że czasy, gdy w ten sposób oceniano przedsięwzięcia kulturalne, już minęły…

– To nie jest projekt artystyczny, spektakl, którego się nie recenzuje w ten sposób. To projekt edukacyjny, który powinien prezentować uczciwy przekaz. Obawiam się, że jego inicjatorzy zabrnęli w ślepy zaułek – odpowiadał Marek Woźniak.

Ostatecznie sejmik przyjął apel do ministra; za stosowną uchwałą głosowało 21 radnych, 4 było przeciw, a 11 osób wstrzymało się od głosu. **ABO**

Dla Ukraińców

Sejmik wesprze naszych wschodnich sąsiadów, broniących się przed agresją Rosji, przekazując pieniądze na nowoczesne protezy podudzia.

Projekt ma charakter pilotażowy i dotyczy zakupu kilku modularnych protez podudzia o maksymalnej wartości 130 tysięcy złotych, które trafią do poszkodowanych w wyniku wojny mieszkańców partnerskiego obwodu charkowskiego, z którym Wielkopolska współpracuje od 2002 roku.

Wsparcie połączone jest z pakietem usług (instalacją protezy i jej serwisem, rehabilitacją pacjenta, szkoleniem dla przedstawicieli współpracującej instytucji z Ukrainy w zakresie obsługi urządzenia).

Przypomnijmy, że Samorząd Województwa Wielkopolskiego przygotowuje się do wdrożenia w latach 2025-2026 projektu na rzecz wsparcia psychospołecznego ukraińskich weteranów i ich rodzin, poszkodowanych w wyniku rosyjskiej agresji na Ukrainę. **RAK**

Doradzą „Monitorowi"

Sejmik powołał 30 września nowy skład Społecznej Rady Programowej „Monitora Wielkopolskiego".

Radni wybrali ze swojego grona czworo przedstawicieli, rekomendowanych przez cztery kluby radnych w sejmiku. To Krzysztof Grabowski (PSL), Tatiana Sokołowska (PO), Tomasz Wojtiuk (Polska 2050) oraz Michał Zieliński (PiS).

Przypomnijmy, że głównym zadaniem rady jest kształtowanie charakteru pisma i jego linii programowej. **RAK**

Przypomnieli Zamoyskiego

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Zasługi Władysława Zamoyskiego przypomniał radnym dr Dariusz Grzybek.

Podczas wrześniowej sesji radni kolejny raz przypomnieli sylwetkę Władysława Zamoyskiego, którego zasługi sejmik uhonorował już wcześniej, ustanawiając 2024 rokiem hrabiego.

W październiku 2024 r. mija sto lat od śmierci Władysława Zamoyskiego – działacza społecznego i organicznika, dzięki któremu tatrzańskie Morskie Oko znajduje się dziś w granicach Polski. Swoje skromne, wręcz ascetyczne życie hrabia poświęcił w całości służbie kraju, przekazując mu cały swój majątek, wraz z Biblioteką Kórnicką.

– Władysław Zamoyski to wizjoner, fenomen, który uratował Morskie Oko, obronił granicę i najpiękniejszą część polskich Tatr. Mógł to zrobić, bo miał wystarczającą ilość pieniędzy, gdyż został wcześniej przelicytowany podczas innej transakcji i nie zdołał kupić trzech majątków – krótki życiorys i zasługi Zamoyskiego zaprezentował radnym prezes zarządu Fundacji Zakłady Kórnickie dr Dariusz Grzybek.

– Najlepszym sposobem nauki historii jest przypominanie konkretnych ludzi, a opowieść o hrabim Zamoyskim dotyczy trochę każdego z nas. Miewał trudności, spotykał przeszkody, ale starał się doprowadzić sprawy do końca, nawet te najbardziej szalone koncepcje i pomysły, jak zakup części Zakopanego – dodała prof. Magdalena Biniaś-Szkopek, dyrektor Biblioteki Kórnickiej PAN.

Te i wiele innych faktów z życia bohatera można poznać, oglądając specjalną wystawę, prezentowaną w patio Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu. **RAK**

ZARZĄD ODPOWIADA

Przedstawiamy wyciąg z odpowiedzi udzielonych na wcześniejsze interpelacje i zapytania radnych.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak
– w odpowiedzi na interpelację Filipa Żelaznego w sprawie czwartej edycji Local Trends – Europejskiego Forum Samorządowego przekazał, że program oraz skład uczestników debaty otwarcia został ustalony w porozumieniu z Radą Programową wydarzenia oraz uwzględnia głównie tych ekspertów, którzy 20 lat temu byli zaangażowani bezpośrednio w proces akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska
– poinformowała Filipa Żelaznego, że Samorząd Województwa Wielkopolskiego 30 maja 2022 r. wprowadził do budżetu zadanie budowy bloku operacyjnego w szpitalu w Kaliszu i przyznał dotację na jego realizację. Wskazała zakres pierwszego etapu realizacji inwestycji. Wyjaśniła zasadność wprowadzenia zadania jako wieloletniego do WPF, a także przedstawiła podstawy późniejszej decyzji o zwiększeniu kwoty dotacji oraz okresu realizacji przedsięwzięcia. Przedstawiła również zakres przedsięwzięcia wynikający z dokumentów, którymi dysponuje szpital, powody weryfikacji kosztów inwestycji oraz źródła jej finansowania.
– odpowiedziała Łukaszowi Grabowskiemu, że samorząd województwa nie był organizatorem wydarzenia „Zdrowa Rodzina", które odbyło się 24 marca 2024 roku w Mosinie. Udział w nim departamentów zdrowia oraz edukacji (na zaproszenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niesłyszących) związany był z realizacją założeń polityki i edukacji zdrowotnej województwa. Ówczesna członkini zarządu województwa Paulina Stochniałek – jako nadzorująca obszar ochrony zdrowia i edukacji – wzięła udział w pikniku z racji zajmowanego stanowiska. Decyzja mieszkańców co do udziału w tego rodzaju przedsięwzięciach niejednokrotnie uzależniona jest od ich odpowiedniej promocji. Do zadań ówczesnej marszałkini należały edukacja, promocja i ochrona zdrowia, promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia wśród mieszkańców województwa. W związku z tym jej udział w pikniku „Zdrowa Rodzina" był zasadny.

Sekretarz województwa Tomasz Grudziak
– odpisał Adamowi Bogrycewiczowi w sprawie przeciwdziałania likwidacji mogił polskich patriotów na Cmentarzu Komunalnym w Pile. W tej sprawie UMWW skontaktował się z sekretariatem prezydent Piły Beaty Dudzińskiej, a następnie z Zarządem Dróg i Zieleni w Pile. Do tej jednostki zostało skierowane pismo od radnego w sprawie zaniedbanych mogił. ZDiZ sprawuje nadzór nad cmentarzem, na terenie którego znajdują się trzy opisane groby. Dyrektor ZDiZ Miron Tadych poinformował, że wzmiankowane mogiły polskich żołnierzy nie zostaną zlikwidowane i że kierowana przez niego jednostka oczekuje na wszczęcie przez IPN procedury wpisania mogił do ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski. IPN może z urzędu podejmować działania dotyczące opieki nad grobami weteranów walk, w szczególności ponosić koszty budowy i utrzymania takich mogił, w tym ich remontów.

Dyrektor Biura Komunikacji Zewnętrznej i Promocji UMWW Marcin Fuszpaniak
– poinformował Łukasza Grabowskiego, że Instytut Reportażu złożył ofertę na realizację świadczeń o charakterze promocyjnym podczas „Festiwalu po Drodze". Całkowita kwota środków wynikająca z realizacji świadczeń zawartych w umowie promocyjnej wynosi 98.400 zł brutto. Ideą festiwalu była organizacja w miastach Wielkopolski autorskich spotkań, warsztatów, dyskusji, spektakli teatralnych, pokazów filmowych. Ponadto Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu nie udzielił – w żadnym zakresie – wsparcia przy organizacji wydarzenia Campus Polska Przyszłości 2024. Region był tam reprezentowany przez stowarzyszenie Wielkopolska Organizacja Turystyczna. **ABO**

Gdzie się u nas schronić?

Wojna w Ukrainie sprawiła, że coraz częściej (także w Wielkopolsce) przyglądamy się schronom.

170 schronów dla około 20 tys. osób, ponad 800 tzw. miejsc ukrycia dla prawie 100 tys. osób i wreszcie ponad 18 tys. miejsc doraźnego schronienia dla blisko 4,7 mln osób – tak w skrócie można przedstawić aktualną sytuację Wielkopolski w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami.

Inwentaryzację budowli ochronnych w naszym regionie przeprowadziła w 2022 r. Państwowa Straż Pożarna, dzieląc je właśnie na trzy wspomniane kategorie.

Schrony to budowle ochronne o obudowie konstrukcyjnie zamkniętej, hermetycznej, zapewniającej ochronę osób, urządzeń, zapasów materiałowych lub innych dóbr materialnych. Miejsca ukrycia to schrony niehermetyczne, wyposażone w najprostsze instalacje (dla ludzi, urządzeń i zapasów), a miejsca doraźnego schronienia (przed skutkami m.in. ekstremalnych zjawisk pogodowych) to np. piwnice żelbetonowe, garaże podziemne, tunele, fortyfikacje.

Latem 2024 r. powstała mapa tych urządzeń, jako odrębna nakładka w Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego, dostępna na stronie www.sipww.pl. **RAK**

Obradowali i apelowali

27 września odbyła się V sesja Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

FOT. 2X ARTUR BOIŃSKI

Podczas wrześniowej sesji z członkami Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego spotkała się przewodnicząca „dorosłego" sejmiku Tatiana Sokołowska.

Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa pogratulowała objęcia mandatu nowemu radnemu Samuelowi Piotrowskiemu.

Obradującym po raz piąty w siedzibie UMWW młodym radnym tym razem szczególnie wiele czasu zajęły kwestie organizacyjno-proceduralne, w tym związane z przetasowaniami w składzie MSWW.

Najpierw zaświadczenie o wyborze na radnego MSWW odebrał i złożył ślubowanie Samuel Piotrowski (który zajął miejsce Bartosza Marcinkowskiego, jako że ten ostatni zdobył mandat radnego miejskiego w Krajence). Sejmik podjął też uchwałę o stwierdzeniu wygaśnięcia mandatu radnego Norberta Matusiaka, w związku ze złożoną przez niego rezygnacją.

To jednak nie był koniec zmian w składzie młodzieżowej rady. Według statutu MSWW, sejmik może odwołać radnego z powodu przynajmniej trzech jego nieobecności na sesjach lub posiedzeniach komisji. I po raz pierwszy w historii funkcjonowania młodzieżowego sejmiku pojawiły się takie wnioski. Jak się okazało – dotyczyło to aż 13 członków MSWW. Podczas wrześniowej sesji większość z nich tłumaczyła się kolegom (najczęściej – nauką, studiami, pracą…), następnie odbyło się tajne głosowanie nad odwołaniem każdego z „winowajców". Ostatecznie sejmik postanowił pozostawić 10 osób, natomiast kara pozbawienia mandatu dotknęła 3 z nich. Uchwały o odwołaniu radnego podjęto w stosunku do Mateusza Baweja, Adriana Magdy i Maksymiliana Ryżka.

Po dyskusji radni przyjęli też propozycje zmian w statucie MSWW, m.in. uszczegóławiające kwestie usprawiedliwiania nieobecności, zwrotu kosztów podróży, inicjatywy uchwałodawczej, obejmowania patronatów. Formalnie skierowano wniosek do przewodniczącej Sejmiku Województwa Wielkopolskiego o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej w tej sprawie.

Radni zapoznali się również ze sprawozdaniami z prac komisji. Wśród nich znalazło się omówienie wyników ankiety, na którą odpowiedziało prawie 3000 wielkopolskich uczniów, a dotyczącej ich zdrowia psychicznego, samopoczucia, oceny szkoły. W związku z tym MSWW przyjął apel kierowany do Wielkopolskiego Kuratora Oświaty, zwracając uwagę m.in. na problemy z przestrzeganiem uczniowskich praw. Młodzi radni postanowili zwłaszcza podkreślić takie kwestie, jak: odbieranie uczniom telefonów komórkowych, samodzielne usprawiedliwianie się dorosłych uczniów, wybór opiekuna samorządu uczniowskiego.

Radni przyjęli też 27 września apele dotyczące: Strategii RP na rzecz Młodego Pokolenia, udzielania przez samorząd województwa pomocy finansowej gminom i powiatom w zakresie inicjatyw młodzieżowych, wsparcia projektu apelu dorosłego sejmiku w sprawie Centrum Kultury „Park Dzieje" w Murowanej Goślinie.

W obradach MSWW wzięły udział m.in. przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska oraz członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska. **ABO**

Odpowiedzieć na zmiany klimatu

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Po spotkaniu w UMWW samorządowcy stanęli do pamiątkowego zdjęcia.

18 września w UMWW samorządowcy opowiedzieli o unijnych projektach i działaniach, które mają wpływać na poprawę klimatu.

W ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 będą realizowane projekty z zakresu zeroemisyjnej mobilności, np. rozbudowa ścieżek rowerowych i węzłów przesiadkowych oraz tworzenie rezerwuarów wilgoci i zielonych przestrzeni w miejscach, w których żyjemy.

– Kwestie zmian klimatycznych dotykają nas coraz częściej, co dobitnie pokazuje dramatyczna sytuacja na Dolnym Śląsku. Dlatego wszystko, co robimy w kierunku ograniczenia negatywnych skutków aktywności człowieka, zasługuje na wsparcie. W naszej regionalnej skali to działania, które przyczyniają się do ograniczenia emisji gazów, a także zapobiegania wysuszaniu gleby – mówił podczas spotkania promującego ekoprojekty marszałek Marek Woźniak.

Unijne dofinansowanie dla takich przedsięwzięć to prawie 94 mln zł, a całkowita wartość przedsięwzięć zamyka się w 144 mln zł.

Projekty będą realizowane w Czempiniu, Kościanie (gminie i w powiecie), Rawiczu (na obszarze powiatu) i w Środzie Wielkopolskiej, a także na terenie kilku gmin zrzeszonych w Stowarzyszeniu Metropolia Poznań (Poznań, Tarnowo Podgórne, Rokietnica, Kostrzyn, Szamotuły, Murowana Goślina, Śrem, Oborniki, Czerwonak). **RAK**

Nagroda dla młodych

Do 17 lutego 2025 r. trwa przyjmowanie zgłoszeń w konkursie „Nagroda Młodzieżowa 2025".

Przedsięwzięcie organizują wspólnie: Wielkopolska, Hesja (Niemcy), Nowa Akwitania (Francja) i Emilia Romania (Włochy). Tematem przewodnim tegorocznej odsłony jest hasło: „Jakie znaczenie ma sport?".

Do udziału w konkursie zaproszeni są wszyscy młodzi ludzie w wieku od 12 do 21 lat, mieszkający na stałe w Wielkopolsce. Preferuje się prace zespołowe, np. klas szkolnych, studentów, osób zrzeszonych w klubach, związkach i stowarzyszeniach.

Zwycięzcy i laureaci otrzymają nagrody, w tym pieniężne, w łącznej wysokości 4000 euro.

Termin nadsyłania zgłoszeń do UMWW mija 17 lutego 2025 r. Dopuszcza się kilka opcji zaprezentowania prac, a szczegóły można znaleźć na stronie www.umww.pl w zakładce „aktualności urzędu". **RAK**

AUTA ELEKTRYCZNE TRAFIĄ DO SAMORZĄDÓW

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Kolejne dwa samochody elektryczne trafiły do samorządów z Wielkopolski, zaangażowanych w realizację unijnego projektu Life After Coal PL, czyli „Życie po węglu". W ramach sieci „mini car sharingu", tj. pilotażowej koncepcji współdzielenia samochodów przez różne JST, samorząd województwa przekazał już beneficjentom cztery z siedmiu aut. Przypomnijmy, że nowe „elektryki" mają wspierać pracę doradców klimatycznych, promować elektromobilność, pokazywać konieczność dalszego ograniczenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery. 20 września przed siedzibą Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu kluczyki do aut odebrali z rąk Jacka Bogusławskiego z zarządu województwa (na zdjęciu) samorządowcy z powiatu tureckiego oraz z aglomeracji kalisko-ostrowskiej. Koordynujący projekt Departament Zarządzania Środowiskiem i Klimatu UMWW zapowiada, że wkrótce do beneficjentów projektu trafią pozostałe trzy samochody. **RAK**

Konkursy z turystyką w tle

27 września w Ośrodku Edukacji Przyrodniczej w Chalinie świętowano wielkopolską odsłonę Światowego Dnia Turystyki.

Wydarzenie, organizowane co roku na przełomie lata i jesieni w różnych częściach Wielkopolski, gromadzi samorządowców, przedstawicieli organizacji turystycznych oraz instytucji (także biznesu) działających w obszarze turystyki. Za tegoroczną odsłonę odpowiedzialni byli: samorząd województwa i podległy mu Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Chalinie oraz Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego.

– Ta uroczystość to okazja do rozmów o mijającym sezonie turystycznym, wymiany doświadczeń i pomysłów z tej branży. To także czas na podsumowanie zrealizowanych projektów czy osiągnięć, z których wszyscy możemy być dumni – podkreślił, witając gości, Jacek Bogusławski z zarządu województwa. – Tu wspomnieć możemy chociażby o przypadającym w tym roku 20-leciu istnienia Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, którą od samego początku mamy przyjemność tworzyć i wspierać, również finansowo.

FOT. ARCHIWUM UMWW

„Koronacja Królewska w Gnieźnie – Festiwal Kultury Słowiańskiej" zdobyła wyróżnienie w konkursie na „Najlepszy produkt turystyczny Wielkopolski".

Podczas spotkania nagrodzono produkty, które będą reprezentować nasz region w ogólnopolskim etapie konkursu na „Najlepszy produkt turystyczny – certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej". Wręczono także certyfikaty wszystkim punktom informacji turystycznej, które w tym roku zgłosiły się do programu kategoryzacji. Przypomnijmy, że certyfikacja opiera się o cztery kategorie. W zależności od spełnianych kryteriów, jednostkom świadczącym usługi IT (ta sieć w Wielkopolsce się rozrasta i mamy już 19 certyfikowanych obiektów) nadawane są 1, 2, 3 lub 4 gwiazdki.

Emocje towarzyszyły również rozstrzygnięciu konkursu fotograficznego o nagrodę marszałka województwa wielkopolskiego. W tegorocznej edycji wzięły udział 152 osoby. Złożono 237 prac (711 fotografii), z których 219 spełniło warunki regulaminu.

Lista wszystkich laureatów (konkurów turystycznego i fotograficznego), a także certyfikowanych punktów informacji, dostępna jest na stronie internetowej www.umww.pl. **RAK**

Latamy na potęgę

Kolejne – tym razem wakacyjne – miesiące przyniosły potwierdzenie wzrostu zainteresowania pasażerów lataniem z poznańskiej Ławicy.

Jak pisaliśmy dwa miesiące temu, podsumowanie liczby podróżnych odprawionych na lotnisku w stolicy regionu przyniosło 24-procentowy wzrost w porównaniu do 2023 roku, a czerwiec był pierwszym w historii Ławicy miesiącem, gdy przez terminal przewinęło się ponad 400 tysięcy pasażerów. Najnowsze dane są jeszcze okazalsze.

W sierpniu lotnisko obsłużyło rekordowe 472.496 osób, a roczna dynamika wzrostu liczby latających sięga prawie 30 procent. Od początku roku obsłużono już 2.439.904 ludzi, a tylko w okresie wakacyjnym (czerwiec-sierpień) z usług portu skorzystało 1.365.213 podróżnych.

Jak wygląda struktura podróżnych ze względu na wybierany rodzaj przewoźnika? Z przykładowego sierpniowego półmilionowego „tortu" około 10 procent stanowią klienci *legacy*, a więc tzw. przewoźników tradycyjnych; resztę dzielą między siebie mniej więcej po równo tanie linie oraz przeloty czarterowe.

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Tylko w wakacje z Ławicy skorzystało ponad milion pasażerów.

A dokąd najczęściej lataliśmy w wakacje z Wielkopolski? Nie było tu większych zaskoczeń. Jeśli chodzi o *lowcosty*, niezmiennie króluje Londyn (a konkretnie lotniska Stansted i Luton), a podium uzupełnia Mediolan Bergamo. Wśród czarterów mocnym liderem jest turecka Antalya, wyraźnie wyprzedzając greckie Rodos czy egipską Hurghadę. Pasażerowie *legacy* zazwyczaj kontynuują swoje podróże, przesiadając się w drodze z Poznania na lotniskach w Monachium, Frankfurcie lub Warszawie. **ABO**

Zainspirowali

„Inspiratorium. Kultura bez granic" – to tytuł wydarzenia, które odbyło się 10 września w sali sesyjnej UMWW w Poznaniu.

Celem zorganizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej inspiratorium było przyjrzenie się dobrym praktykom włączającym osoby z różnymi potrzebami jako odbiorców kultury oraz jej twórców. Przykładem były choćby rozmowa i występ członków zespołu Na Górze, który od 1994 roku udowadnia, że osoby z niepełnosprawnościami mogą być pełnosprawnymi artystami.

– Kultura jest świetnym wyborem, żeby mówić o inspiracjach, ale też do tego, żebyśmy przestali myśleć o barierach – mówiła, otwierając wrześniowe spotkanie, członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska. **ABO**

FOT. ARCHIWUM UMWW

Wydarzenie uświetnił występ zespołu Na Górze.

Wyedukują w pasiece

FOT. ARCHIWUM UMWW

Pasiekę uroczyście otwierali zaproszeni goście oraz… mali pszczelarze.

21 września uroczyście otwarto kolejną w regionie pasiekę edukacyjną sfinansowaną przez samorząd województwa.

Tym razem chodzi o inicjatywę Stowarzyszenia na rzecz Dzieci i Młodzieży „TĘCZA" im. Macieja Kostki w Radlinie, w powiecie jarocińskim. Stworzenie takiego miejsca dofinansowano kwotą prawie 230 tys. zł w ramach konkursu „Wielkopolska wspiera pszczoły – pasieka edukacyjna".

– Samorząd Województwa Wielkopolskiego od pięciu lat wspiera sektor pszczelarski w regionie. Pasieka w Radlinie jest kolejnym tego typu przedsięwzięciem, z którego lokalna społeczność będzie mogła czerpać wiedzę oraz wspólnie spędzać w nim czas – podkreślił wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który uczestniczył w uroczystości w Radlinie razem z Janem Grześkiem, przewodniczącym sejmikowej Komisji Budżetowej i zapalonym pszczelarzem.

Wokół radlińskiej pasieki powstały poletka z roślinami miododajnymi. Umiejscowiono tam także kilka rodzajów uli, których konstrukcja umożliwia obserwację pracy owadów w środku. W ramach zadania powstały również: pracownia pasieczna, sala wykładowa, altana do prowadzenia zajęć.

Z okazji otwarcia obiektu stowarzyszenie przygotowało festyn, podczas którego odbyły się warsztaty pszczelarskie połączone ze zwiedzaniem pasieki i degustacją miodu, a także występami artystycznymi z udziałem dzieci. **ABO**

Policyjne świętowanie

Uroczystość z okazji Święta Policji odbyła się 13 września w auli komendy wojewódzkiej tej formacji w Poznaniu.

– Samorządy w miarę swoich możliwości starają się wspierać policję. Nie inaczej czyni Samorząd Województwa Wielkopolskiego poprzez zakup różnorodnego sprzętu. Policjantów wspierają także wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego – przypomina uczestniczący we wrześniowej uroczystości wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Podczas wydarzenia funkcjonariusze oficjalnie podziękowali wicemarszałkowi za pomoc przy organizacji XXXIV Ogólnopolskiego Konkursu „Policjant Ruchu Drogowego", który odbywał się w Poznaniu w czerwcu. **ABO**

FOT. ARCHIWUM UMWW

Policjanci podziękowali wicemarszałkowi Wojciechowi Jankowiakowi.

Mają pociąg do sztuki

FOT. ARCHIWUM SPÓŁKI KOLEJE WIELKOPOLSKIE

Konkurs rozstrzygnięto 20 września w Bramie Poznania.

20 września w Bramie Poznania rozstrzygnięto czwartą edycję konkursu „Pociąg do sztuki", organizowanego przez samorządową spółkę Koleje Wielkopolskie.

Wydarzenie, które na stałe wpisało się w kalendarz artystycznych inicjatyw województwa, w tym roku odbyło się pod hasłem „Koleje Wielkopolskie przyszłości".

„Uczestnicy konkursu, tworząc prace artystyczne, nawiązywali bowiem do wizji przyszłości transportu kolejowego w regionie, co dało szerokie pole do interpretacji i twórczych poszukiwań" – czytamy w komunikacie podsumowującym finałową rywalizację.

Werdykt jury pokazał, że najlepiej z tym zadaniem poradziły sobie kobiety. Zwyciężyła Patrycja Woźniak, drugie miejsce zajęła Ada Strzelczyk, a trzecie – Nikola Kakapiec. Laureatki otrzymały nagrody rzeczowe (laptop i telefony komórkowe), a pozostali wyróżnieni w konkursie artyści dostali zestaw upominków, kwiaty oraz vouchery na przejazd Kolejami Wielkopolskimi.

W finałowej gali uczestniczyli m.in. wicemarszałek Wojciech Jankowiak, dyrektor Departamentu Transportu UMWW Robert Pilarczyk, prezes KW Marek Nitkowski oraz członek zarządu spółki Mikołaj Grzyb.

Z kolei w jury konkursu zasiedli: laureatka konkursu „Pociąg do sztuki" z 2023 r. Anna Halzunowa oraz Patrycja Piotrowiak i Dariusz Kaszyński z Wydziału Promocji i Marketingu Kolei Wielkopolskich. **RAK**

Jak zmieniała się wielkopolska

Jaki jest bilans dwóch dekad naszej obecności w zjednoczonej Europie? Co stracili, a co zyskali rolnicy i mieszkańcy obszarów

Adrian Kapuściński
Piotr Ratajczak

W tym roku świętujemy 20. rocznicę akcesji naszego kraju do Unii Europejskiej. O dacie 1 maja 2004 r., ważnej również dla polskiego rolnictwa i naszej wsi, przypominano m.in. podczas dożynek, kiedy rolnicy i samorządowcy dziękowali za tegoroczne plony.

FOT. JERZY ORCHOWSKI

Przebudowę Gminnego Ośrodka Kultury w Lądku (powiat słupecki) wraz z zagospodarowaniem przestrzeni dofinansowano z PROW kwotą ponad 481 tys. zł.

Przymiarki do integracji

– Trzeba pamiętać, że proces integracji Polski z UE rozpoczął się 10 lat przed faktycznym przystąpieniem naszego kraju do wspólnoty, a więc już w 1994 r. To ważne w kontekście np. funduszy przedakcesyjnych, z których mieliśmy prawo korzystać, tj. PHARE, SAPARD i ISPA – przypomina wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

– Już w 2003 r. rozpoczęliśmy przyznawać dotacje ze środków unijnego programu SAPARD. Ten fundusz z budżetem 1 mld euro pomógł sektorowi przetwórstwa rolno-spożywczego w dostosowaniu się do unijnych standardów higienicznych, sanitarno-weterynaryjnych, bezpieczeństwa żywności i ochrony środowiska – mówiła we wcześniejszej rozmowie z „Monitorem" dr Zofia Szalczyk, była wiceminister rolnictwa i była przewodnicząca wielkopolskiego sejmiku. – Pierwsi rolnicy otrzymali wtedy środki na modernizację gospodarstw, a samorządy gmin pozyskały dotacje na inwestycje w infrastrukturę. Beneficjenci przekonali się, że można dostać pieniądze, a przygotowanie wniosku nie jest zbyt kłopotliwe.

Te doświadczenia i perspektywa obecności w Unii dawały nam wtedy ogromne nadzieje na postęp cywilizacyjny, ekonomiczny i społeczny, na prawdziwy impuls do rozwoju, choć obaw i rozterek wśród polskiego społeczeństwa także nie brakowało.

Wątpliwości rolników…

„Akcesja Polski do UE w 2004 roku budziła tyle samo nadziei, co wątpliwości, szczególnie wśród rolników, którzy obawiali się zalewu naszego rynku przez tańszą i lepszej jakości żywność z krajów UE. Polskie rolnictwo było wtedy słabe i niedoinwestowane, a infrastruktura gospodarstw i terenów wiejskich nie zapewniała minimum konkurencyjności. Przecież jeszcze dwa lata przed akcesją Polska nadal importowała żywność, a wartość importu przekraczała eksport o niemal 400 mln euro" – zauważają eksperci.

Baliśmy się też m.in. masowego skupowania polskiej ziemi przez inwestorów zachodnich, dużych kosztów dostosowania i modernizacji naszego rolnictwa oraz kłopotów z przestrzeganiem norm i standardów związanych z jakością produkcji.

Te obawy okazały się nieuzasadnione, a polscy rolnicy szybko dostrzegli i z powodzeniem wykorzystali szansę, jaką oferują unijne systemy dofinansowania produkcji rolnej, zarówno w postaci dopłat bezpośrednich, jak i funduszy inwestycyjnych oraz sektorowych programów operacyjnych. Obszary wiejskie również doczekały się radykalnego skoku cywilizacyjnego dzięki inwestycjom z programów SAPARD i PROW.

– Dlatego oceniając zalety i wady członkostwa Polski w UE, warto zadać sobie trud porównania polskiej wsi 20-25 lat temu oraz obecnie. Podstawowe różnice rysują się niemal na każdym kroku, jak Wielkopolska długa i szeroka. I są to różnice świadczące o korzyściach płynących z realizacji Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) w naszym regionie – dodaje Krzysztof Grabowski.

…i dostrzegalne korzyści

Korzyści polskich i wielkopolskich rolników płynące z obecności w UE można pokazać za pomocą słów lub liczb. Spróbujemy najpierw słowami. Widoczne gołym okiem są m.in. nowe inwestycje na wsi: hale i magazyny, chlewnie, silosy, nowoczesne kombajny i traktory.

– Oczywistym efektem finansowego wsparcia rolnictwa było podniesienie dochodów gospodarzy i zwiększenie zdolności inwestycyjnych beneficjentów otrzymujących dotacje z WPR. Te fundusze oraz związane z nimi wymagania prawne spowodowały przede wszystkim modernizację i rozwój kilkuset tysięcy gospodarstw rolnych, kilku tysięcy zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego – opisuje Zofia Szalczyk. – Rolnicy dostosowali produkcję do wysokich wymagań jakościowych stawianych przez jednolity rynek unijny. Wyniki w tym zakresie są widoczne zwłaszcza w branżach ogrodniczej i mleczarskiej.

Rolnicy stali się prężnymi przedsiębiorcami, co widać np. po opisach działań laureatów konkursu „Wielkopolski Rolnik Roku", organizowanego od dwóch dekad przez samorząd województwa. Wspominano też o tym podczas tegorocznych czterech odsłon wielkopolskich dożynek, odbywających się w Lądku, Doruchowie, Starej Łubiance i w Racocie.

– Wielkopolska jest jednym z regionów, który może chwalić się swoim rolnictwem. To my często zajmujemy pierwsze miejsca w rankingach produkcji roślinnej i zwierzęcej. To efekt nie tylko miłości do ziemi, ale ciągłej edukacji, poznawania nowych technologii, inwestowania w nowoczesny sprzęt. Za to wszystko należą się rolnikom ogromne podziękowania – stwierdził w Lądku marszałek Marek Woźniak.

– Jesteśmy dumni z naszych rolników. Wielkopolska wieś przez ostatnie 20 lat członkostwa Polski w UE bardzo się zmieniła. Mieszkańcy wsi wprowadzają w życie nowoczesne technologie i rozwijają gospodarstwa. Dostrzegalny jest rozwój społeczny lokalnych organizacji, licznych inicjatyw i czynny udział mieszkańców w życiu swoich „małych ojczyzn" – mówił do rolników i gości dożynek w Starej Łubiance, Doruchowie i Racocie Krzysztof Grabowski.

A jak korzyści rolników wyglądają w liczbach?

52 mld zł dla regionu

– Począwszy od 2004 r. do dzisiaj na polską wieś trafiło 78 mld euro, z czego 50 mld euro na dopłaty bezpośrednie, 26 mld euro w postaci inwestycji z PROW oraz 1,8 mld euro jako interwencje rynkowe – wyliczał skrupulatnie podczas niedawnych spotkań w Rychwale i Liskowie (podsumowujących 20 lat wsi w UE) Krzysztof Hetman, były minister rozwoju, od 2014 r. reprezentujący nasz kraj (a w 2024 r. wybrany z Wielkopolski) w europarlamencie. – Pojawiło się ponad

FOT. 3X PIOTR RATAJCZAK

Rolnicy chętnie inwestują w nowoczesny sprzęt.

SKUTECZNIE I EFEKTYWNIE Z UE

Krzysztof Grabowski, wicemarszałek województwa

– 1 maja 2004 r. Polska przystąpiła do Unii Europejskiej z ogromnymi nadziejami na postęp cywilizacyjny, ekonomiczny i społeczny. Takie nadzieje towarzyszyły również nam, Wielkopolanom. Z perspektywy minionych 20 lat nie sposób kwestionować korzyści, jakie nasz region uzyskał, stając się częścią tej wspólnoty. Jesteśmy świadkami bardzo istotnych zmian w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Na przykład Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (realizowany w perspektywach budżetowych 2007-2013 oraz 2014-2020) pokazał z jednej strony, jak skutecznie i efektywnie potrafimy w Wielkopolsce korzystać ze środków unijnych, a z drugiej strony przyczynił się do zrównoważonego i zauważalnego rozwoju całego regionu. Przypomnę, że beneficjenci PROW z naszego województwa otrzymali dotąd ponad 2 mld zł, a przecież to zaledwie część Wspólnej Polityki Rolnej.

UE dofinansowała budowę wielu oczyszczalni ścieków.

wieś z Unią Europejską

20 lat Wielkopolski w Unii Europejskiej

wiejskich? Co udało się w Wielkopolsce zrobić dzięki ponad 52 mld zł, które trafiły do nas z Brukseli?

milion nowych miejsc pracy, a średnia powierzchnia gospodarstw wzrosła w 2023 r. do 12,7 ha (przed akcesją – 8,7 ha). Ponadto 1,24 mln gospodarstw złożyło wnioski o płatności bezpośrednie, a dochody rolników zwiększyły się od 2004 r. ponad 2,5-krotnie.

To dane dla całego kraju, niemniej liczby dla Wielkopolski też są imponujące. Według Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa suma płatności dla Wielkopolski z różnych programów rolnych przekroczyła przez dwie dekady naszej obecności w UE (do 31 lipca 2024 r.) 52,3 mld zł. Warto dodać, że niemal 30 mld zł z tej puli stanowią dopłaty bezpośrednie dla rolników.

Eksperci wskazują też na inne korzyści ekonomiczne branży rolno-spożywczej, wynikające z członkostwa Polski w Unii.

Liderzy w eksporcie

Mimo wspomnianych już obaw, że to unijne zamożne firmy zaleją swoją żywnością nasz rynek, polscy producenci szybko okrzepli w zjednoczonej Europie i zdobywają kolejne przyczółki na zachodzie.

– Dzisiaj polska żywność ma dobrą markę na światowych rynkach. Potwierdza to ciągle wzrastający eksport. W 2003 r. wartość naszego eksportu żywności, zwierząt i innych produktów rolnych wynosiła 3,5 mld euro. Obecnie Polska eksportuje ten rodzaj produktów o wartości niemal 52 mld euro – mówi Zofia Szalczyk.

– Polska żywność podbija świat! W wielu sektorach produkcji żywności: zboża, buraków cukrowych, mleka, drobiu, owoców i warzyw to nasi rolnicy wyraźnie przodują w Europie – cieszy się Krzysztof Hetman.

– Oczywiście znaczący udział w tym sukcesie eksportu ma Wielkopolska, bo przoduje w produkcji żywności najwyższej jakości. Jej udział w tej produkcji szacuję na 12-15 proc. W ciągu ostatnich 20 lat swoboda wymiany handlowej na całym obszarze Unii oraz trzynastokrotny wzrost wolumenu eksportu to najbardziej przemawiające do wyobraźni dowody na korzyści ekonomiczne sektora rolno-spożywczego, wynikające z członkostwa Polski w UE – podkreśla Zofia Szalczyk.

A jaka w tym rola samorządu województwa?

Na wiele unijnych transferów dla wsi samorząd regionu nie ma bezpośredniego wpływu (dystrybuują je instytucje rządowe), ale odpowiada za wdrażanie części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Z tej oddzielnej unijnej „kieszonki" skorzystały m.in. gminy i powiaty, przedsiębiorcy oraz zwykli mieszkańcy.

Przygoda z PROW

W ramach PROW samorząd województwa przeznaczył na rozwój najmniejszych (i często najbiedniejszych) miejscowości naszego regionu ponad 2 mld zł, co w widoczny sposób zmieniło obraz wielkopolskiej wsi. Wyposażono jej mieszkańców w nowoczesną infrastrukturę, poprawiono estetykę miast i wsi oraz wsparto rozwój lokalnej tożsamości.

– Podczas ostatnich kilkunastu lat z funduszy Wspólnej Polityki Rolnej, które mieliśmy do dyspozycji, ponad 500 mln euro trafiło na obszary wiejskie. Dzięki nim budowaliśmy drogi, zajmowaliśmy się ochroną dziedzictwa kulturowego, budową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej czy retencją wód – podpowiada marszałek Marek Woźniak.

W wielu miejscowościach do 5 tys. mieszkańców wybudowano też świetlice, boiska, place zabaw czy targowiska. Przykłady?

Biorąc pod uwagę dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny w latach 2003-2022, liczba ludności zamieszkującej obszary wiejskie, która korzystała z sieci kanalizacyjnej, zwiększyła się w Wielkopolsce o 65 proc. Oznacza to, że ponad 700 tysięcy osób więcej ma obecnie dostęp do tego rodzaju infrastruktury niż 20 lat temu.

– Fundusze unijne otworzyły nam okno na świat, dosłownie i w przenośni. Zwodociągowaliśmy niemal 100 proc. gminy, odbieramy ścieki nową siecią kanalizacji sanitarnej, a jedną trzecią mieszkańców wyposażyliśmy w przydomowe oczyszczalnie ścieków – potwierdza wójt gminy Lisków Maria Krawiec.

– Duże znaczenie w tym kontekście mają fundusze z PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020. Łącznie na wsparcie zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w Wielkopolsce przeznaczono kwotę blisko 870 mln zł. Pozwoliło to na wybudowanie lub przebudowanie 1840 km wspomnianych sieci kanalizacyjnych – wskazuje Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu PROW UMWW.

Żeby zobrazować skalę, podsumujmy, że to mniej więcej tyle, ile liczy droga z Poznania do Rzymu. Warto do tego dodać ponad 900 km nowej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej, a wtedy uzyskujemy już odcinek dłuższy niż odległość z Madrytu do Poznania.

Co jeszcze udało się zrobić?

Warto wspierać wieś

– Dzięki PROW 2014-2020 w Wielkopolsce powstały nowoczesne drogi lokalne. Mowa o łącznie blisko 400 km odcinków dróg gminnych i powiatowych. Na ten cel przeznaczono ponad 250 mln zł – precyzuje Izabela Mroczek.

– Poprawił się też dostęp mieszkańców do lokalnych produktów spożywczych, ponieważ wsparliśmy finansowo budowę lub modernizację 32 targowisk – dopowiada Krzysztof Grabowski. – A ponieważ UE kładzie nacisk na to, aby ludność wiejska miała dostęp do bogatej oferty kulturalnej, odpowiednie eurofundusze skierowaliśmy również na dofinansowanie świetlic wiejskich i wiejskich domów kultury.

– Dziś niemal każda gmina w Wielkopolsce może poszczycić się pozyskaniem pieniędzy na ten cel, a zmodernizowane i nowo powstałe budynki służą społecznościom lokalnym, o czym mogliśmy przekonać się np. podczas organizowanych w każdym powiecie województwa forów kół gospodyń wiejskich – dodaje Izabela Mroczek.

Tę wyliczankę uzupełnia inicjatywa LEADER (wdrażana w całej Europie poprzez lokalne grupy działania), w ramach której – zaspokajając potrzeby zgłaszane przez małe społeczności – powstały setki, jeśli nie tysiące urządzonych placów zabaw i siłowni zewnętrznych, boisk wielofunkcyjnych, skwerów czy skateparków.

– Trzeba pamiętać, że LEADER to także wsparcie dla przedsiębiorczości: dla nowych i istniejących firm. A zakres branż, w których mieszkańcy Wielkopolski postanowili ulokować pozyskany kapitał, jest bardzo szeroki: od branży budowlanej, poprzez zakłady wulkanizacyjne, przetwórstwo, działalność edukacyjną, medyczną, weterynaryjną, po usługi artystyczne – wymienia Krzysztof Grabowski. – Z takiej pomocy finansowej skorzystało blisko 1600 firm z regionu, które utworzyły ponad 2060 nowych miejsc pracy.

Oddajmy jeszcze głos samorządowcom.

– Bez pieniędzy z PROW wielu inwestycji nie udałoby się zrealizować – mówi starosta rawicki Adam Sperzyński, a starosta ostrowski Paweł Rajski ujmuje to podobnie: – Fundusze UE to ważne źródło pozyskiwania środków na rozwój JST.

– Członkostwo w strukturach Unii Europejskiej to wielka korzyść dla naszego kraju, regionu, obywateli, rolnictwa, gospodarki i środowiska – wskazuje burmistrz Stawiszyna Grzegorz Kaczmarek.

– Zainwestowane środki widać niemal wszędzie. Wzrosły oczekiwania, wprowadzono pewne standardy. Warto dalej wspierać obszary wiejskie. Zasługują na to! – podsumowuje wójt gminy Złotów Piotr Lach. ■

DEBATUJĄ, BY PODSUMOWAĆ I ZAINSPIROWAĆ

FOT. ARCHIWUM UMWW

Z inicjatywy wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego w każdym z 31 wielkopolskich powiatów (we wrześniu w miejscowościach: Cienin Zaborny, Kaczlin, Chodzież – na zdjęciu, Rydzyna i Wysocko Wielkie) odbywają się fora podsumowujące 20-lecie obecności naszej wsi w Unii Europejskiej. To cykl spotkań z mieszkańcami, samorządowcami, przedstawicielami LGD oraz instytucji wspierających rozwój gospodarczo-społeczny na obszarach wiejskich. Debaty mają m.in. zainspirować lokalne społeczności do nowych pomysłów, możliwych do realizacji dzięki eurofunduszom z kolejnej perspektywy finansowej UE.

Wielkopolska jest wśród liderów w rankingach produkcji roślinnej i zwierzęcej.

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Kościół joannitów, zbudowany na przełomie XII i XII wieku, dziś może posłużyć za przykład na wykładzie z historii architektury.

Malta nad Wartą

Co ma wspólnego stolica Wielkopolski z wyspą na Morzu Śródziemnym i terminologią wypraw krzyżowych?

Marek Rezler

Przybysz spoza Poznania, który wjeżdża do stolicy Wielkopolski od strony Warszawy, zwróci uwagę na stojący po lewej stronie niewielki kościół o charakterystycznej sylwetce, z niską, przysadzistą wieżą. Na ścianie szczytowej, jak to na świątyni, widnieje krzyż – ale trochę inny, charakterystyczny, przypominający niektóre krzyże orderowe. Gdy zaś dodamy jeszcze nazwę tego miejsca: Komandoria, a sąsiedniego sztucznego jeziora: Maltańskie – zdziwienie będzie tym większe. Co ma wspólnego stolica Wielkopolski z wyspą na Morzu Śródziemnym i terminologią wypraw krzyżowych?

Zakonni rycerze

Wyprawy krzyżowe nie podlegają jednoznacznej ocenie – z jednej strony były inicjowane z pobudek związanych z żarliwą wiarą, a z drugiej były przejawem fanatyzmu oraz awanturnictwa politycznego. Była to swoista kuźnia etosu rycerskiego, lecz także obszar walki między cesarstwem i papiestwem. Spośród powstałych wtedy zakonów rycerskich najpotężniejsi byli templariusze, powołani w 1118 roku, a także szpitalnicy, czyli Rycerze Szpitala Jerozolimskiego św. Jana Chrzciciela – joannici, oraz Zakon Szpitala Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie, czyli Krzyżacy, powołani w Akce w 1198 roku. Losy tych zakonów w Ziemi Świętej były różne, a i stosunki między mnichami – rycerzami – nie zawsze były poprawne. Wszystkie jednak podzieliły wspólny los: poniosły klęskę w Afryce i zostały zmuszone do powrotu do Europy.

Z czasem stanowisko komandora stało się swoistą synekurą – nagrodą nadawaną przez monarchę

Wyjątkowe były losy joannitów. Po upadku rywali – templariuszy, stali się potęgą rycerską w całej chrześcijańskiej Europie. Nie byli bankierami jak tamci, nie starali się utworzyć własnego mocarstwa jak Krzyżacy. Oficjalnie wciąż głosili zamiar kontynuowania walki o Ziemię Świętą, a Cypr, a potem Rodos traktowali jako bazę dla przyszłej, już zwycięskiej wyprawy krzyżowej. Po utracie Rodos szpitalnicy w 1530 roku założyli własny ośrodek na Malcie, uzyskanej od cesarza, i odtąd już na stałe utrwaliła się nowa nazwa zakonu: Kawalerowie (czyli rycerze) Maltańscy. Dziś, choć już bez własnej bazy na wyspie, Zakon Maltański jest jedną z najbardziej elitarnych organizacji charytatywnych na świecie, o surowym regulaminie przyjmowania nowych członków.

Hospicjum dla pielgrzymów

Na ziemie polskie joannici zawitali około 1166 roku, sprowadzeni przez księcia Henryka Sandomierskiego. Wkrótce zaczęły pojawiać się kolejne „domy" zakonne szpitalników, zwłaszcza na Śląsku, a potem na Pomorzu. Nigdy jednak nie zyskali potęgi równej Krzyżakom, nie dążyli też do tworzenia własnego państwa. W zasadzie Kawalerowie Maltańscy, jako organizacja charytatywna, mimo drobnych konfliktów, nikomu się nie narażali, z czasem zaś przyjęto do zakonu wielu braci spośród starych polskich rodów szlacheckich i arystokratycznych. W 1927 roku powstał Związek Polskich Kawalerów Maltańskich, który – z przerwami spowodowanymi sytuacją polityczną w kraju – istnieje do dzisiaj. Siedzibą związku został Poznań, a kościół pw. św. Jana Jerozolimskiego jest główną świątynią organizacji.

W Poznaniu joannici pojawili się dokładnie 6 maja 1170 roku, gdy brat Henryka Sandomierskiego, Mieszko III Stary ufundował tu szpital – hospicjum św. Michała Archanioła dla ubogich i wędrowców, pielgrzymów do grobu św. Wojciecha w Gnieźnie, który (bogato uposażony dziesięcinami z kilkunastu wsi) miał być obsługiwany właśnie przez rycerzy św. Jana. Przybyli oni tu dopiero w 1187 roku, założyli też oddzielną komandorię, zależną od centrali, choć w miarę upływu lat te kontakty były coraz luźniejsze. Możliwe, że właśnie dlatego przetrwali w tym samym miejscu aż 600 lat; z czasem powstała też komandoria w Kościanie.

Joannici stali się potęgą rycerską w całej chrześcijańskiej Europie, choć nie byli bankierami jak templariusze, nie starali się utworzyć własnego mocarstwa jak Krzyżacy

Początkowo byli to rycerze niemieccy, jednak od XV wieku władcy polscy dbali, by komandorami byli wyłącznie Polacy, choć formalnie władza zwierzchnia poznańskich maltańczyków znajdowała się w Pradze. Odtąd też miejsce poza zasięgiem grodu poznańskiego, dziś położone na obrzeżu Śródki, nazwano Komandorią. Pierwszym zapisanym w dokumentach komandorem joannitów w Poznaniu był Teodoryk, pełniący ten urząd za czasów księcia Przemysła I.

Miecz w katedrze

Siedziba rycerzy – zakonników musiała mieć swoją świątynię. Kościół istniał tu już w XII wieku, natomiast na przełomie tego i następnego stulecia powstała w Poznaniu parafia pw. św. Jana, zasięgiem obejmująca również Rataje i Żegrze. Sama świątynia przypuszczalnie powstała na wzgórzu będącym niegdyś miejscem kultu pogańskiego; pierwsza wzmianka o niej w dokumentach pochodzi z 1142 roku, a od 1237 roku kościół nosi wezwanie św. Jana Jerozolimskiego. W 1512 roku komandor Stanisław Dłuski dobudował wieżę, a w 1736 roku wystawiono (staraniem Michała Dąbrowskiego) kaplicę, w której spoczywają fundator, a także ostatni zwierzchnik zakonu w Poznaniu, Andrzej Miaskowski.

Jak wspomniano, począwszy od XV wieku komandorów zakonu w Poznaniu mianował król i z czasem stanowisko to stało się swoistą synekurą – nagrodą nadawaną przez monarchę. Każdy komandor był kanonikiem poznańskim, a od XVI wieku wprowadzenie go na urząd odbywało się uroczyście w katedrze, w pełnej gali rycerskiej. Jako obrońca wiary i Kościoła otrzymywał od kapituły miecz obosieczny, szyszak rycerski i złoty łańcuch. Zasiadał w stallach katedralnych.

Duch komandora

Z czasem jednak kolejni komandorzy nie za bardzo przykładali się do udziału w życiu kościelnym, ich nazwiska pojawiały się też w dokumentach sądowych. W XVII wieku powstała legenda o jednym z nich, Wawrzyńcu Powodowskim, który za nie dość staranne wywiązywanie się ze swych obowiązków miał po śmierci powstawać ze swego grobu w katedrze i odprawiać pokutne, conocne czuwania.

Z kolei zaszczytnie w dziejach poznańskiej komandorii zapisał się Zygmunt Karol Radziwiłł, dowódca w służbie Zygmunta III Wazy. Inny pełniący ten urząd znamienity wojownik, Hieronim Augustyn Lubomirski, walczył u boku Jana III Sobieskiego pod Wiedniem. Z ruiny i zaniedbania kościół i komandorię podniósł w I połowie XVIII wieku Michał Stanisław Dąbrowski.

Ostatnim komandorem joannitów poznańskich był Andrzej Marcin Bończa Miaskowski, zmarły w 1832 roku. Zgodnie z prawem obowiązującym w państwie pruskim, wygaśnięcie konwentu powodowało przejście dóbr danego klasztoru bądź zakonu na własność państwa. To samo stało się i z poznańską komandorią, w której udało się, jedynie staraniem proboszcza i parafian, uratować kościół przed rozbiórką.

Style na wykład

Rycerze maltańscy powrócili do Poznania dopiero z chwilą odzyskania przez Polskę niepodległości. Po utworzeniu Związku Polskich Kawalerów Maltańskich zajęto się losem kościoła pw. św. Jana Jerozolimskiego w Poznaniu, który wtedy był już w nie najlepszym stanie. Ogłoszono zbiórkę wśród członków organizacji, co w latach 1927-1928 pozwoliło uzyskać kwotę wystarczającą na zabezpieczenie świątyni.

Sam kościół, zbudowany na przełomie XII i XII wieku, dziś może posłużyć za przykład na wykładzie z historii architektury. Portal i część bryły świątyni to styl romański. Główna bryła – to gotyk (jedna z pierwszych w Wielkopolsce świątyń postawionych z cegły). Wieża zbudowana jest w stylu renesansowym, postawiona zaś przy stronie południowej kaplica komandorska – barokowym.

Na zakończenie warto zapytać, gdzie znajdował się szpital, który został ufundowany przez Mieszka III? Nie wiadomo. Przypuszcza się, że taką funkcję spełniała nawa główna kościoła, ale pewności nie ma. W okresie między 1473 a 1615 rokiem istniała tam również szkoła. Jednak w czasie wielkiej wojny północnej na początku XVIII wieku wszystkie budynki poznańskiej Komandorii, poza kościołem, zostały zniszczone i można przypuszczać, że ustalenie szczegółów lokalizacyjnych nie będzie możliwe. ■

POLECAMY

Chopin w pałacu

20 października w malowniczym Pałacu Myśliwskim Książąt Radziwiłłów w Antoninie odbędzie się wyjątkowy koncert z okazji 175. rocznicy śmierci Fryderyka Chopina w wykonaniu Elżbiety Karaś-Krasztel oraz Prima Vista String Quartet (Krzysztof Bzówka – I skrzypce, Szymon Telecki – II skrzypce, Marek Czech – altówka, Tomasz Błaszczak – wiolonczela). „To niezwykłe wydarzenie będzie okazją do zanurzenia się w magiczny świat muzyki klasycznej" – zapewniają organizatorzy.

Przetrwać noc

Do 31 grudnia w budynku dawnej synagogi przy ul. Gabriela Narutowicza w Lesznie można obejrzeć wystawę pt. „Przetrwać noc. II wojna światowa – leszczyńskie życiorysy". To opowieść o życiu podczas wojny, prezentująca unikatowe pamiątki związane z okresem okupacji Leszna i okolic w latach 1939-1945. Przedmioty osobiste, fotografie, elementy strojów i dokumenty z tamtego czasu przypominają przebieg kampanii wrześniowej, losy polskich jeńców wojennych oraz codzienne życie polskiej ludności.

Książę Radziwiłł

Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu promuje nową powieść Jolanty Sroczyńskiej-Pietz pt. „KSIĄŻĘ. Historia pewnego szaleństwa, czyli rzecz o Michale Radziwille". „Bohater (1870-1955), ostatni ordynat przygodzicki, to czarna owca rodziny, postać pełna sprzeczności i kontrowersji. Uzależniony od hazardu i leków, oskarżony o bigamię, uznany przez sąd za niepoczytalnego, autor wielu skandali opisywanych przez międzywojenną prasę" – czytamy w krótkim opisie. **RAK**

Jak pokazać rolnictwo?

Muzeum w Szreniawie świętuje swój jubileusz.

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie świętuje swoje 60. urodziny. 27 września w siedzibie tej prowadzonej przez samorząd województwa placówki spotkali się pracownicy i zaproszeni goście. Była to okazja do wspomnień, podsumowań, obejrzenia aktualnej ekspozycji, uhonorowania pracowników odznaczeniami państwowymi, resortowymi i samorządowymi.

– To instytucja niezwykle ważna dla Wielkopolski, bo jesteśmy przecież regionem rolniczym – mówił podczas spotkania marszałek Marek Woźniak. – Przez ostatnie 25 lat, kiedy samorząd był opiekunem muzeum, stało się wiele dobrego. Instytucja wypiękniała i zyskała bardzo dobre warunki do funkcjonowania.

FOT. ARCHIWUM UMWW

– Ta instytucja jest w dobrych rękach – mówił marszałek Marek Woźniak, wręczając jubileuszową grafikę dyrektorowi muzeum Janowi Maćkowiakowi.

Udało się wykorzystać fundusze Unii Europejskiej, które pozwoliły przezwyciężyć pewne bariery. Wsparcie popłynęło też z budżetu województwa. I choć to muzeum „narodowe" w nazwie, to chcę podkreślić, że nasze dotacje wyniosły 14 mln, a ministerialne tylko 2 mln.

Szreniawa (w tym jej oddziały w Nowym Tomyślu, Jaraczu, Uzarzewie, Sielinku i Swarzędzu) ma się czym chwalić. Dzięki nowoczesnym i przystępnym formom udostępniania zbiorów (jak popularne imprezy plenerowe) placówkę rocznie odwiedza 120 tysięcy osób.

Muzeum prowadzi chów zwierząt gospodarskich, które uczestniczą w pokazowych pracach polowych i gospodarskich, sad starych odmian drzew owocowych, ogródek roślin zielarskich oraz poletka z roślinami tradycyjnymi. W dziewiętnastowiecznej gorzelni warzone jest piwo rzemieślnicze, a podczas prezentacji na muzealnych polach można obejrzeć maszyny i urządzenia, którymi rolnicy nie posługują się już od kilkudziesięciu lat.

Nic dziwnego, że na hasło jubileuszowych obchodów wybrano znamienne słowa: „Ożywiamy dziedzictwo". **ABO**

Pałacowy remont doceniony

FOT. ARCHIWUM UMWW

Efektownie wyremontowany pałac w Lewkowie przyciąga zwiedzających: od jego ponownego udostępnienia gościom muzeum odwiedziło już kilkadziesiąt tysięcy osób.

Prawie 27 mln zł (z czego połowa pochodziła z unijnego WRPO) wydane przez samorząd województwa na remont muzeum w Lewkowie nie poszło na marne.

Muzeum w Lewkowie – Zespół Pałacowo-Parkowy to instytucja kultury samorządu województwa, którą w ostatnich latach poddano gruntownej modernizacji. Tę przebudowę marszałek Marek Woźniak określił podczas podsumowania inwestycji jako „przedsięwzięcie bez precedensu", biorąc pod uwagę zarówno wysokość poniesionych nakładów, jak i charakter oraz skalę przeprowadzonych prac.

Rewitalizacyjne działania doceniono na arenie ogólnopolskiej: placówka została właśnie laureatem konkursu „Zabytek zadbany" w kategorii „rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu".

Celem tego organizowanego już od prawie pół wieku przedsięwzięcia jest promocja i upowszechnianie najlepszych prac konserwatorskich, budowlanych, rewitalizacyjnych i adaptacyjnych, zrealizowanych zgodnie z najważniejszymi standardami badawczymi i wykonawczymi.

Nagrodę dla muzeum w Lewkowie jego dyrektor, Sylwia Nowicka, odebrała 17 września podczas uroczystości zorganizowanej w siedzibie Departamentu Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie. **ABO**

Zmiana warty w Amadeusie

Współprowadzona przez województwo wielkopolskie Orkiestra Kameralna Polskiego Radia Amadeus ma od 1 września nową dyrektor.

29 sierpnia zarząd województwa podjął uchwałę o powołaniu – w uzgodnieniu z ministrem kultury i Polskim Radiem – na to stanowisko Anny Duczmal-Mróz. Związana z orkiestrą od 2009 roku, a od roku będącą tam zastępcą dyrektora do spraw artystycznych dyrygentka będzie szefować zespołowi przez trzy najbliższe sezony artystyczne.

13 października w Auli UAM zaplanowano koncert „W rytmie zmiany", będący pożegnaniem z funkcją dyrektora orkiestry jej założycielki Agnieszki Duczmal i symbolicznym przekazaniem batuty przez maestrę jej córce. **ABO**

FOT. MAREK ZAKRZEWSKI

Anna Duczmal-Mróz

Motyl z Puszczykowa

Bursztynowy Motyl za najlepszą polską publikację o tematyce podróżniczej i krajoznawczej w 2023 roku powędrował do Romana Warszewskiego.

Jury doceniło jego książkę „Pierwsza wojna polsko-indiańska. (Ameryka Łacińska w pół drogi)", wydaną nakładem Wydawnictwa Bernardinum, za dobry styl literacki i świetne opowieści o złożonej kondycji ludzi i krajów Ameryki Łacińskiej.

Konkurs tradycyjnie wsparł samorząd województwa, a jej wręczenie – jak zwykle – odbyło się w Muzeum-Pracowni Literackiej Arkadego Fiedlera w Puszczykowie. Zorganizowana 16 września uroczystość była sposobnością do uczczenia 50-lecia działalności puszczykowskiej placówki. Z tej okazji okolicznościową grafikę w imieniu marszałka przekazał jej włodarzom dyrektor Departamentu Kultury UMWW Włodzimierz Mazurkiewicz. **ABO**

FOT. ZACHAR SZERSTOBITOW

Roman Warszewski

POLECAMY

Wierni przysiędze

Od 17 października br. do 28 lutego 2025 r. w Muzeum Uzbrojenia na poznańskiej Cytadeli można obejrzeć wystawę pt. „Wierni przysiędze – EPILOG", nawiązującą do stałej ekspozycji w Muzeum Armii „Poznań". Epilog jest jej rozwinięciem i uzupełnieniem o opowieść o powrześniowych losach wielkopolskich żołnierzy, których mobilizacyjny przydział, bieg wojennych wydarzeń, a wreszcie czysty przypadek rzucił w okowy niemieckiej i sowieckiej niewoli.

Jazz w Kaliszu

Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu zaprasza na 51. edycję Międzynarodowego Festiwalu Pianistów Jazzowych, który zaplanowano w mieście nad Prosną w dniach 21-24 listopada. Wieczór inauguracyjny uświetni koncert wirtuoza fortepianu Krzysztofa Herdzina, któremu w programie „Wanderer's Notes" towarzyszyć będzie Orkiestra Smyczkowa Filharmonii Kaliskiej pod batutą Rubena Silvy. Więcej o wydarzeniu na stronie www.ckis.kalisz.pl.

Gdy ucichł huk

Wielkopolskie Muzeum Niepodległości kontynuuje serię wydawnictw pt. „Tropem historii". W zeszycie 6, który zostanie zaprezentowany 17 października w Muzeum Uzbrojenia, ukaże się publikacja Jarosława Bączyka: „Gdy ucichł huk dział… Rzecz o gen. dyw. Tadeuszu Kutrzebie (październik 1939 – styczeń 1947)". Autor skupił się na schyłku życia generała: pobycie w obozach jenieckich, wyzwoleniu i wyjeździe do Londynu. **RAK**

WIĘCEJ PROPOZYCJI INSTYTUCJI KULTURY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA:

www.umww.pl/kultura

Zadbajmy o kulturę na drogach

Tradycyjnie już od 16 do 22 września – w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności – we wszystkich państwach Europy trwała kampania ROADPOL Safety Days.

FOT. 2X MAREK SZYKOR

18 września w Poznaniu – w ramach akcji Safety Days – zorganizowano mobilne miasteczko ruchu drogowego.

Uczestników akcji gościły Międzynarodowe Targi Poznańskie, udostępniając teren przy wejściu głównym.

ROADPOL (Europejska Organizacja Policji Ruchu Drogowego) to organizacja zrzeszająca policje drogowe krajów Europy, która została powołana w Dublinie 16 września 2019 roku. Ideą powstania tego gremium są działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wymiana doświadczeń oraz informacji o skutecznych praktykach między policjami krajów członkowskich, szerzenie kultury jazdy, a także odpowiedzialnych i bezpiecznych zachowań na trasie.

Hasłem przewodnim Europejskiej Organizacji Policji Ruchu Drogowego jest „zero ofiar na drodze".

Walka z agresją

Co roku w krajach należących do ROADPOL organizowane są tzw. Safety Days – Dni Bezpieczeństwa. To otwarte, dostępne dla każdego chętnego spotkania w plenerze, podczas których organizatorzy promują zasady bezpiecznego poruszania się po drogach, uczą podstaw udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Tematem przewodnim tegorocznej kampanii była walka z agresją i ryzykownym zachowaniem na drogach, w szczególności wśród młodych kierowców. W internecie pojawia się coraz więcej filmów i zdjęć pokazujących takie sytuacje. Starajmy się unikać rutyny i nadmiernej pewności siebie, nie upierajmy się przy swoich racjach. Pamiętajmy, że każdy może popełniać błędy, a czasami wystarczy słowo „przepraszam", by rozładować niebezpieczną sytuację.

Mobilne miasteczko

W tym roku (18 września w Poznaniu), w ramach akcji Safety Days, zorganizowano mobilne miasteczko ruchu drogowego. Uczestników akcji gościły Międzynarodowe Targi Poznańskie, udostępniając teren przy wejściu głównym. Wśród organizatorów wydarzenia można wymienić m.in. policję, Straż Miejską Miasta Poznania, Automobilklub Wielkopolski, Polski Związek Motorowy, Państwową Inspekcję Pracy, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu.

Jak zawsze przy takich okazjach nie zabrakło też pracowników Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Poznaniu, który od wielu lat angażuje się w różnorodne przedsięwzięcia związane z działalnością na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach.

Na odwiedzających miasteczko czekały tradycyjnie różne atrakcje. Można było „zwiedzić" wnętrze samochodu patrolowego drogówki, porozmawiać z policjantami i strażnikami miejskimi (m.in. na temat obowiązujących przepisów ruchu drogowego), zasięgnąć informacji o tym, jak i gdzie można składać zawiadomienia o niebezpiecznych zachowaniach na drodze czy jak postępować podczas wypadku.

Zajrzeć do karetki

Każdy chętny mógł wziąć udział w pokonaniu toru przeszkód w tzw. alkogoglach oraz narkogoglach, by móc doświadczyć tego, jak nasze ciało zachowuje się po spożyciu alkoholu lub narkotyków, lub po prostu dowiedzieć się, jak tracimy nad nim kontrolę i jak osłabiają się nasz refleks i zmysł obserwacji.

Z kolei wiele osób, które zdecydowały się skorzystać z symulatora dachowania, przekonało się, jakie znaczenie ma prawidłowe zapięcie pasów bezpieczeństwa i rozmieszczenie przewożonych przedmiotów w razie wypadku.

Ponadto ratownicy drogowi udostępnili swój ambulans, objaśniając działanie poszczególnych elementów jego wyposażenia. Przypominali też główne zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Zwracali uwagę na to, że nawet wykonanie telefonu na numer alarmowy 112 i zawiadomienie o zdarzeniu może uratować czyjeś zdrowie czy życie.

Nauka od dziecka

Podstawą kształtowania bezpiecznych i odpowiedzialnych zachowań na drodze jest edukacja bezpieczeństwa w ruchu drogowym już od najmłodszych lat. Dlatego przy stoisku Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Poznaniu jego pracownicy kierowali swoje działania głównie w kierunku najmłodszych uczestników ruchu drogowego – dzieci. Przy współudziale strażników Straży Miejskiej Miasta Poznania trenowali m.in. na specjalnej makiecie podstawy bezpiecznego przechodzenia przez przejście dla pieszych i rozpoznawania znaków drogowych.

Ponieważ zbliża się jesień i warunki na drodze znacznie się pogorszą (zwłaszcza widoczność po zmroku), dla wszystkich, nie tylko maluchów, poznański WORD przygotował setki elementów odblaskowych, zawieszek i kamizelek.

Niby każdy wie, że noszenie popularnych „odblasków" poprawia stan naszego bezpieczeństwa, wciąż jednak wiele osób ignoruje ten element wyposażenia (czy to pieszego czy rowerzysty). Dlatego każdy „odblask" zawieszony na plecaku dziecka, dopięty do kurtki czy roweru, jest tak ważny, bo niejednokrotnie ratuje życie.

„Odblaski", książki i kodeksy

Poza „odblaskami" rozdaliśmy też dziesiątki książeczek edukacyjnych oraz podręcznych kodeksów rowerzysty. Te ostatnie to prawdziwy hit, cieszący się popularnością wśród uczniów podstawówek, przygotowujących się do egzaminu na kartę rowerową, a także wśród osób starszych, chcących przypomnieć sobie obowiązujące przepisy.

Jest to niezmiernie ważne, bo wielu z nas, kierowców, dowiaduje się o zmianach w kodeksie drogowym podczas kontroli lub, co gorsza, zdarzenia drogowego.

Skończyły się wakacje, a dzieci i młodzież wróciły już do szkół. Pamiętajmy o zwiększonym ruchu pieszych, nie tylko w mieście. Przed nami początek polskiej złotej jesieni i wielu kierowców wykorzysta sprzyjającą aurę na weekendowe wypady za miasto. Zdejmijmy nogę z gazu. Zadbajmy o to, aby nie tylko w naszym województwie poprawiło się bezpieczeństwo na drogach.

Zróbmy wszystko, by krok po kroku przybliżać się do głównego celu bezpieczeństwa na drodze, czyli wizji „zero ofiar", która zakłada zmniejszenie liczby zabitych w ruchu drogowym do minimum.

Szerokiej i bezpiecznej drogi!

Marek Szykor WORD Poznań

> Starajmy się unikać rutyny i nadmiernej pewności siebie, nie upierajmy się przy swoich racjach. Pamiętajmy, że każdy może popełniać błędy, a czasami wystarczy słowo „przepraszam", by rozładować niebezpieczną sytuację

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU
www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

KSOW pomaga młodzieży z regionu

Samorząd województwa zorganizował wyjazdy studyjne dla uczniów z niepełnosprawnościami.

FOT. 3X KATARZYNA RĘKAS

Uczniowie wzięli udział w warsztatach zielarskich.

W warsztaty kulinarne zaangażowała się prezes TUR Magdalena Ciołek.

24 i 26 września, dzięki wsparciu z funduszy Unii Europejskiej, odbyły się dwa wyjazdy studyjne, do udziału w których (z inicjatywy wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego) zaproszono uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 im. Plutonu Głuchoniemych AK w Kaliszu.

To placówka, która troszczy się o potrzeby osób dotkniętych problemem niepełnosprawności. Jako jedyna w rejonie Kalisza oferuje pełen zakres edukacji i rehabilitacji dziecka słabosłyszącego i niesłyszącego. Uczniowie technikum kształcą się w zawodzie technik fotografii i multimediów.

Pilotaż i kontynuacja

– Mamy świadomość trudności, jakim codziennie muszą stawiać czoła dzieci niepełnosprawne, a także ich rodzice. Myśląc o przyszłości tych młodych osób, chcemy podejmować inicjatywy, które ułatwią im rozpoczęcie aktywności zawodowej – podkreśla wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski. – W ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w 2023 roku zorganizowaliśmy pilotażowe wyjazdy studyjne, połączone z warsztatami dla dwóch grup młodzieży. Zaangażowanie uczestników w to przedsięwzięcie i wiele pochlebnych opinii ze strony ich opiekunów na temat takiej aktywnej formy wsparcia pokazały, że warto kontynuować tego typu działania. W 2024 r. program wyjazdów rozbudowano, aby pokazać szersze spektrum możliwości, jakie stoją przed młodymi ludźmi. W organizację wydarzenia zaangażowano m.in. beneficjentów PROW 2014-2020.

Ogród dla zmysłów

15-osobowa grupa uczniów kaliskiej szkoły odwiedziła siedzibę Turkowskiej Unii Rozwoju T.U.R. w Krwonach w gminie Brudzew w powiecie tureckim. Spotkanie rozpoczęło się od zwiedzenia ogrodu sensorycznego i tężni. To wyjątkowe miejsce, pozwalające na bliskie obcowanie z naturą, angażujące nie tylko wzrok i węch, ale również słuch, dotyk, a nawet smak. W ogrodzie rosną bowiem nie tylko kwiaty, które pełnią funkcję ozdobną, ale również zioła i kwiaty jadalne, których można skosztować.

Specjalna ścieżka sensoryczna składa się z różnych rodzajów nawierzchni, po której należy spacerować boso, aby doświadczyć pełni wrażeń. Na słuch w ogrodzie sensorycznym oddziałuje nie tylko szum wiatru, śpiew ptaków czy brzęczenie owadów, ale także specjalnie zainstalowane dzwonki, wykorzystywane w praktykach relaksacyjnych i medytacyjnych.

W ramach wizyty goście obejrzeli też wystawę multimedialną poświęconą bioróżnorodności, zmianom klimatycznym i ich możliwym skutkom, a także rozwiązaniom, które pozwolą uniknąć najbardziej katastroficznych scenariuszy dla naszej planety. Efekty wizualne, dźwiękowe, a nawet odczuwalne podmuchy wiatru tworzą wyjątkową atmosferę, umożliwiającą lepsze zrozumienie zagadnień ekologicznych. Przy tworzeniu wystawy wykorzystano filmy i fotografie lokalnych miłośników natury, co dodatkowo promuje Wielkopolskę.

Po pokazie multimedialnym uczestnicy mieli możliwość dyskusji na temat wpływu działalności człowieka na środowisko. Debatę poprowadziła prezes Turkowskiej Unii Rozwoju T.U.R. Magdalena Ciołek, która podzieliła się z uczniami swoją bogatą wiedzą na temat ekologii i życia w zgodzie z naturą.

Wizyta w ogrodzie sensorycznym w Krwonach.

Warsztaty i pokazy

Młodzi ludzie mogli spróbować swoich sił w warsztatach kulinarnych zorganizowanych pod hasłem „Zioła w roli głównej", a następnie degustować własnoręcznie przyrządzone potrawy. Zadaniem uczniów było przygotowanie zupy kremu z pomidorów i gruszek z tymiankiem, chaczapuri imerytyńskiego z ziołami oraz deseru w postaci koktajlu na bazie ziół lub karmelizowanej gruszki z serem pleśniowym z ziołami.

Nad przebiegiem warsztatów czuwały panie ze Spółdzielni Socjalnej „Powrócisz Tu", która korzystała ze wsparcia finansowego w ramach PROW 2014-2020.

Następnym punktem programu były warsztaty zielarskie. W ich trakcie uczestnicy zapoznali się z techniką produkcji naturalnych kadzideł i perfum na bazie olejków eterycznych. Na zakończenie odbyło się spotkanie z sokolnikiem Mateuszem Moszczyńskim, który zaprezentował uczniom arkana tego ciekawego, ale wymagającego zawodu.

Fotografia dawniej i dziś

Drugi dzień wyjazdu studyjnego w całości poświęcono technice fotografii, która jest głównym obiektem zainteresowań uczniów kaliskiej szkoły. To właśnie z tym zawodem młodzi ludzie wiążą swoje największe szanse na zatrudnienie w przyszłości.

Zajęcia odbyły się w Wigwamie Russocice na terenie gminy Władysławów w powiecie tureckim. Poprowadził je utalentowany fotograf z dużym doświadczeniem pedagogicznym Waldemar Stube, który zapoznał uczestników z tematyką fotografii analogowej i wskazał najważniejsze różnice w stosunku do fotografii cyfrowej.

Uczniów podzielono na dwie grupy, z których najpierw jedna posługiwała się aparatem analogowym, druga cyfrowym, a następnie odwrotnie. W ten sposób mogli sami dostrzec różnice, o których usłyszeli w części teoretycznej spotkania.

Po smacznym obiedzie przygotowanym przez właścicieli Wigmawu Russocice na uczniów czekała dodatkowa atrakcja w postaci możliwości własnoręcznego wywołania zdjęć z kliszy, a następnie przeglądu i omówienia efektów całodniowej pracy. Na zakończenie każdy z uczestników warsztatów odebrał pamiątkowy certyfikat i zestaw upominków.

– Wyjazdy zorganizowane przez Urząd Marszałkowski w Poznaniu okazały się wyjątkowo udane i dostarczyły młodzieży wielu niezapomnianych wrażeń. To była fantastyczna odskocznia od codziennej szkolnej rutyny – podsumowuje Katarzyna Hybś, dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 im. Plutonu Głuchoniemych AK w Kaliszu. – Zajęcia były niezwykle interesujące i wartościowe, a możliwość nauki w tak inspirującym otoczeniu to coś, co zapadnie w naszej pamięci na długo. Warsztaty nie tylko wzbogaciły uczestników o nowe umiejętności, ale także zintegrowały grupę, budując wśród uczniów większą pewność siebie oraz zachęcając ich do nauki poprzez praktyczne doświadczenia.

UNIA EUROPEJSKA
Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie".
Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.
Stronę redaguje Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Podejmują ryzyko i zmieniają nasze życie

Przybywa w kraju i regionie innowatorów. Do nich kierowana jest oferta z programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski.

Polska według Europejskiego Rankingu Innowacyjności 2023 zaliczana jest do grupy „początkujących innowatorów", głównie za sprawą niskich nakładów na ten cel w sektorze publicznym i prywatnym. Pod tym względem odstajemy od unijnej czołówki, bo w państwach Europy Zachodniej wydaje się ponad 2 proc. PKB na takie działania, a u nas wciąż poniżej 1,5 proc. Niemniej od lat te nakłady sukcesywnie rosną.

Ryzyko się opłaca

Duża w tym zasługa funduszy europejskich, które od lat pomagają w rozwoju innowacji. Dla przykładu, w Wielkopolsce w wyniku wsparcia z programów regionalnych wprowadzono ponad 2 tys. technologicznych nowości. Pieniądze unijne są szczególnie przydatne dla sektora MŚP. Przedsiębiorstwa z tej grupy inwestują głównie w działalność operacyjną, a o inwestycjach (w szczególności tych ryzykownych) myślą dopiero po osiągnięciu stabilności finansowej. Fundusze UE stanowią swego rodzaju zabezpieczenie finansowe, najczęściej przy wprowadzaniu nowych produktów, technologii czy unowocześnianiu linii produkcyjnych.

Są w naszym kraju branże, w których stopień innowacyjności mamy naprawdę wysoki. To sektor ICT. Jesteśmy też jednym z największych dostawców usług outsourcingowych, skupiających się na procesach informatycznych w Europie.

FOT. 2X ARCHIWUM DPR

Co wyróżnia Wielkopolskę? Przede wszystkim mamy dobrze rozwiniętą infrastrukturę wspierającą rozwój innowacji, obejmującą instytucje badawcze, instytucje otoczenia biznesu, a także silne ośrodki akademickie, dostarczające wyspecjalizowanych kadr. W efekcie w regionie powstało wiele technologicznych start-upów i prężnie rozwija się sektor ICT.

Jest jedno „ale"

Problemem jest urynkowienie tych innowacji. Nie zachodzi ono tak szybko, jak byśmy chcieli. Jednym z problemów jest nadal niski poziom zaufania społecznego. Przekłada się to na wciąż ograniczoną współpracę na linii biznes – nauka oraz brak chęci do podejmowania ryzyka.

Biznes i nauka działają na odmiennych zasadach. Ten pierwszy jest bardziej elastyczny i oczekuje szybkich decyzji. Z kolei naukowcy potrzebują więcej czasu na efekty swojej pracy.

Jak zbliżyć te światy, aby w rezultacie było więcej innowacji w regionie? Czytając np. biografie słynnych wizjonerów – Steve'a Jobsa czy Elona Muska, od razu dostrzegamy ich zdolność do podejmowania ryzyka i współpracę naukowców z biznesem. Po drugie – innowacyjność to często „stan umysłu". Jeśli będziemy firmą zachowawczą, to innowacyjność u nas nie zaistnieje.

Do tego wszystkiego potrzebny jest także kapitał finansowy, a ten można pozyskać w trwającym właśnie konkursie. Do 8 listopada trwa nabór z puli programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski, w którym można zgłaszać projekty związane z rozwojem działalności B+R we współpracy z organizacjami badawczymi. Pieniądze będzie można przeznaczyć na prace badawczo-rozwojowe albo inwestycje w infrastrukturę. Do rozdysponowania jest 100 mln zł.

Szczegółowe informacje o naborze można znaleźć na stronie funduszeue.wielkopolskie.pl w zakładce „zobacz ogłoszenia i wyniki naborów". **MARK**

RODZIMI INNOWATORZY

Nie ulega wątpliwości, że Wielkopolanie przedsiębiorczość mają we krwi, w mniejszym jednak stopniu są skłonni do podejmowania ryzyka i szukania innowacyjnych rozwiązań. Ta postawa zmienia się na przestrzeni ostatnich lat, także dzięki wsparciu z funduszy europejskich. Wiele firm, wykorzystując naukową wiedzę, biznesowe doświadczenie i unijne wsparcie, wspięło się po drabinie innowacyjności i zostawiło konkurencję daleko w tyle. W tym gronie jest np. Adam Gramala z firmy Enforce Medical Technologies Sp. z o.o. – twórca stopy bionicznej (na zdjęciu z prawej) czy eksperci z Centrum Badań i Rozwoju Nowoczesnych Technologii w Grzymysławiach (z lewej).

Z ludźmi i dla ludzi. Czas na regionalną „Rewitalizację 3.0"

Nie wystarczy wybetonować plac lub rynek, aby mówić o rewitalizacji. To znacznie bardziej skomplikowany proces, rozłożony na lata. Takie wnioski płyną z konferencji informującej o nowej ofercie wsparcia unijnego dla gmin z Wielkopolski.

– Bo rewitalizacja to nie tylko remonty, to praca z ludźmi, z lokalną społecznością i jeżeli nawet remonty placów, przestrzeni, budynków publicznych są najbardziej efektowne, to najistotniejsze jest pokonanie kryzysu społecznego. Dlatego powodzenie rewitalizacji zależy od współpracy nas wszystkich – mieszkańców miast i miasteczek, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, urzędów czy instytucji kultury i placówek edukacyjnych – mówił marszałek Marek Woźniak podczas konferencji otwierającej projekt „Regiony rewitalizacji. Edycja 3.0".

Na jego zaproszenie 18 września przybyli do Poznania przedstawiciele gmin z województwa wielkopolskiego oraz instytucji zainteresowanych tematyką rewitalizacji.

Jest to już trzecia odsłona ogólnopolskiej współpracy Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej z zespołami ds. rewitalizacji w urzędach marszałkowskich. Jednym z kluczowych elementów projektu są regionalne granty rewitalizacyjne (dofinansowane z funduszy europejskich), które obejmują zarówno miniprojekty społeczne, jak i zintegrowane projekty społeczno-infrastrukturalne.

Do pozyskania będzie od 150 tys. zł do nawet 300 tys. zł na inicjatywy angażujące mieszkańców.

FOT. ARCHIWUM UMWW

Konferencję otworzył marszałek Marek Woźniak, a poprowadził dyrektor DPR UMWW Grzegorz Potrzebowski.

W ofercie będzie też wsparcie doradcze, szkoleniowe oraz konferencje i wizyty studyjne. Więcej szczegółów można znaleźć na stronie funduszeue.wielkopolskie.pl w zakładce „rewitalizacja".

***

Od lat projekty rewitalizacyjne są mocno wspierane z funduszy europejskich zarządzanych przez władze regionu. Wydano na cel w postaci dotacji i pożyczek (tj. z instrumentu JESSICA) prawie 923 mln zł. Zrealizowano blisko 80 inicjatyw. Teraz czas na kolejne! 16 grudnia rozpocznie się nabór na projekty rewitalizacyjne z programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski, a w przyszłym roku będą ogłoszone konkursy na wspomniane granty rewitalizacyjne. **MARK**

Zielone kierunki kształcenia

Ruszają bezpłatne studia i kursy dla ponad 1,5 tys. mieszkańców wschodniej Wielkopolski.

Rozpoczyna się kolejny ważny projekt unijny, który będzie realizowany dla mieszkańców wschodniej części Wielkopolski. Osoby z tego terenu będą mogły uczyć się na kierunkach, które w przyszłości dadzą im wykształcenie zgodne z aktualnymi trendami na rynku pracy.

FOT. ARCHIWUM DPR UMWW

W tym roku akademickim z bezpłatnych studiów skorzysta 200 studentów Akademii Nauk Stosowanych w Koninie

Studia i kursy

Od lipca 2024 r. taki specjalny projekt edukacyjny realizuje Akademia Nauk Stosowanych w Koninie. Jego oficjalna inauguracja odbyła się 1 października.

„Program jest odpowiedzią na zmiany zachodzące w Koninie i okolicach w zakresie transformacji energetycznej, czyli przechodzeniem od energetyki opartej na węglu i innych paliwach kopalnych do odnawialnych źródeł energii i technologii wodorowych" – mówią autorzy projektu.

Inicjatywa obejmuje zarówno studia, jak i kursy dokształcające, głównie na kierunkach z obszaru tzw. inteligentnych specjalizacji. Jak to wygląda w praktyce?

W przypadku studiów I stopnia (licencjackich, inżynierskich) o profilu praktycznym, do wyboru jest automatyka i robotyka oraz mechanika i budowa maszyn, a także logistyka uwzględniająca transport i spedycję, magazynowanie i obsługę rynku. Na studiach II stopnia można z kolei wybrać kierunek zarządzanie i inżynieria produkcji w zakresie transportu i logistyki produkcji, przygotowania i organizacji produkcji.

Jest też oferta studiów podyplomowych. Można tam zdobyć wiedzę na kierunkach związanych z budownictwem energooszczędnym i alternatywnymi źródłami energii, logistyką i zarządzaniem łańcuchem dostaw. Z kolei podczas kursów i szkoleń można uzyskać wiedzę techniczną m.in. w zakresie eksploatacji pojazdów elektrycznych i wodorowych, instalacji pomp ciepła i klimatyzacji, projektowania czy instalacji systemów fotowoltaicznych.

Dużo chętnych

Projekt potrwa do lipca 2029 roku. Akademia Nauk Stosowanych w Koninie planuje wsparcie dla ponad 1,5 tys. osób – z czego około 400 osób na tradycyjnych studiach i około 1,1 tys. osób w formie kształcenia ustawicznego.

Odbędzie się kilka edycji poszczególnych studiów i kursów. Warto podkreślić, że zainteresowanie tegoroczną rekrutacją przerosło oczekiwania, w szczególności jeśli chodzi o logistykę oraz zarządzanie i inżynierię produkcji.

W tym roku akademickim aż 200 studentów podjęło naukę na kierunkach objętych projektem (na 800 studiujących na konińskiej uczelni).

Na studentów będą także czekały dobrze doposażone laboratoria odnawialnych źródeł energii oraz inżynierii logistycznej, a także pracownie komputerowe. Zostanie też zakupiony np. samochód elektryczny wraz z carportem z instalacją fotowoltaiczną i magazynem energii.

***

To projekt o strategicznym znaczeniu dla programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski. Jego wartość przekracza 12,2 mln zł, a dofinansowanie wynosi ponad 8,5 mln zł.

„Poprzez ten projekt włączymy się w działania wspierające zmianę kwalifikacji i dostosowanie kompetencji pracowników do nowych uwarunkowań rynku pracy" – podsumowują organizatorzy projektu. **MARK**

Dla liderów i aktywnych lokalnie

Myślisz globalnie, a działasz lokalnie? Ta oferta unijna jest dla ciebie.

Wystartowały pierwsze konkursy z instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS), który w perspektywie finansowej 2021-2027 jest również częścią programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski.

Budżety wspominanych naborów są zasilane pieniędzmi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, a ogłaszają je lokalne grupy działania. Przypomnijmy, że w naszym regionie działa łącznie aż trzydzieści LGD.

FOT. CANVA.COM

Z dotacji LGD będzie można wspierać m.in. aktywność lokalną.

Pierwsze konkursy dotyczą zagadnień związanych m.in. z integracją społeczności lokalnych, dziedzictwem kulturalnym, turystyką, edukacją czy rozwojem ogólnodostępnej infrastruktury (w tym społecznej). Warto obserwować strony internetowe poszczególnych LGD, na których publikowane są szczegółowe dokumenty, tym bardziej że niektóre z lokalnych grup planują ogłaszać konkursy także w kolejnych miesiącach. Ich zakres jest niezwykle szeroki. Każdy znajdzie tam coś dla siebie. **MARK**

Fundusze Europejskie na skróty

▶ **Konin:** nowoczesne centrum przesiadkowe przy dworcu PKP, nowa zajezdnia autobusowa oraz stacja tankowania wodoru, 10 autobusów wodorowych, rozbudowa systemu informacji pasażerskiej, wspólny bilet dla MZK, PKS i Kolei Wielkopolskich – to część zadań, które zrealizuje miasto Konin dzięki wsparciu z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), będącego częścią programu regionalnego zarządzanego przez władze województwa. To ponad 135 mln zł dofinansowania na projekt „Niskoemisyjny transport publiczny w subregionie konińskim".

▶ **Poznań:** czym właściwie jest równość? Jak ją rozumieją w poznańskich firmach i organizacjach pozarządowych? Odpowiedzi na te pytania można było usłyszeć podczas debaty, która odbyła się 25 września na dziedzińcu poznańskiego Centrum Kultury Zamek. Po debacie odbył się pokaz filmu „Chce się żyć", opartego na prawdziwej historii młodzieńca cierpiącego na porażenie mózgowe, walczącego o własną godność pomimo braku akceptacji ze strony otoczenia. Wydarzenie odbyło się dzięki wsparciu unijnemu.

▶ **Swarzędz:** miejscowe Centrum Usług Społecznych uruchamia nowe świadczenie mobilnego doradcy osób starszych. Usługa polega na wsparciu seniorów w ich środowisku. Taki mobilny doradca będzie pełnił funkcję mobilizatora, aktywatora oraz osoby wspierającej potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Będzie motywował do wyjścia z domu, aktywizował seniora do podejmowania nowych i utrwalania nabytych umiejętności czy innych działań. Będzie towarzyszem osoby samotnej w drodze do lekarza lub urzędu. Taka usługa może być realizowana przez CUS w Swarzędzu dzięki wsparciu unijnemu.

▶ **Czerwonak:** w przyszłym roku ruszy budowa nowej kładki nad Wartą. Takie plany mają władze podpoznańskiego Czerwonaka. Inwestycja zostanie dofinansowana ze środków unijnych. Będzie to ważniejsza komunikacyjnie przeprawa niż ta wybudowana w Owińskach. Poznań przygotował uchwałę w sprawie powierzenia zadania Czerwonakowi. Samorządy mają osiągnąć porozumienie międzygminne w celu budowy kładki pieszo-rowerowej nad Wartą. Przeprawa ma powstać obok czerwonackiej przystani na rzece. Inwestycja ma kosztować 20 milionów złotych, a 75 proc. tej kwoty powinno pokryć unijne dofinansowanie.

▶ **OPEN:** poznańska lecznica od września kontynuuje program rehabilitacji pacjentów/pacjentek onkologicznych w wieku 18-64 lata. Projekt skierowany jest do osób uczących się, pracujących i/lub zamieszkujących województwo wielkopolskie, kwalifikujących się do rehabilitacji, które chorują lub są po chorobie nowotworowej oraz pracują lub są zarejestrowane jako bezrobotne w PUP. Chodzi głównie o zwiększenie szans powrotu takich osób na rynek pracy. Rehabilitacja będzie realizowana w centrum referencyjnym w Poznaniu oraz w czterech filiach na terenie Wielkopolski – w Kaliszu, Koninie, Lesznie i w Pile. Projekt unijny potrwa do końca sierpnia 2028 roku, a więcej szczegółów na stronie www.open.poznan.pl. **MARK**

PODPATRZONE

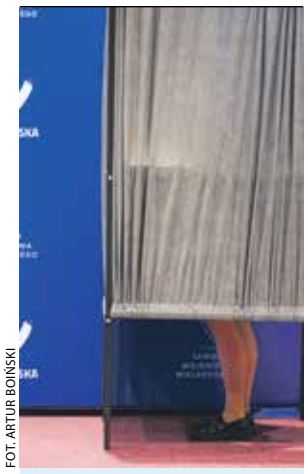

FOT. ARTUR BOIŃSKI

Co wyjdzie zza kotary? – mogli zastanawiać się radni Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, którzy podczas sesji 27 września po raz pierwszy w historii decydowali, czy któregoś z kolegów nie pozbawić mandatu za zbyt częste nieobecności na posiedzeniach. I z tych zakotarowych działań (a dokładnie – z tajnego głosowania) wyszło, że trzem z trzynastu zagrożonych podziękowano za zasiadanie w tym gremium…

WYŚLEDZONE

FOT. ARCHIWUM

Świętujący swoje 25-lecie Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich podziękował najważniejszym dla siebie osobom. A kto może być dla drogowców ważniejszy niż nadzorujący z ramienia zarządu województwa ich prace przez większość tego ćwierćwiecza wicemarszałek Wojciech Jankowiak? Spersonalizowany kask, otrzymany w prezencie, z pewnością przyda się podczas poruszania się w politycznej dżungli, a interlokutorom od razu przypomni, z kim mają do czynienia.

PODSŁUCHANE

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Pies dobry na… stres.

Jak mają radzić sobie ze stresem urzędnicy, policjanci lub inni pracownicy budżetówki? Podpowiedź dla wszystkich osób znerwicowanych ma Andrzej Szary, przewodniczący wielkopolskiego Zarządu Wojewódzkiego NSZZ Policjantów.

– W pracy policjantów pojawia się często stres i duża nerwowość, a gdzieś w naukowym periodyku wyczytałem, że głaskanie psa pomaga rozładować takie napięcie – opowiadał 2 września w UMWW (podczas spotkania marszałka Marka Woźniaka z uczestnikami eliminacji do XXI Kynologicznych Mistrzostw Policji) Andrzej Szary. A zwracając się do Tomasza Olczyka, komendanta wojewódzkiego policji w Poznaniu, dodał: – Panie komendancie, jeśli pojawią się u nas sytuacje konfliktowe, to poprosimy przewodników naszych psów o możliwość ich pogłaskania.

Minął dopiero miesiąc i nie udało nam się ustalić, czy te konflikty i stres w policji osiągnęły już taki poziom, by konieczne było skorzystanie z psiej terapii.

POZAMIENIANE

Na tej stronie dworujemy sobie często z pomyłek i lapsusów popełnianych przez radnych województwa lub innych samorządowców. Tym razem czas pośmiać się z własnego błędu, choć nie redakcyjnego na łamach „Monitora", a dotyczącego wysyłanej przez nas korespondencji.

Otóż po kwietniowych wyborach samorządowych w maju i w czerwcu zaktualizowaliśmy bazę adresową odbiorców miesięcznika, tj. wójtów, burmistrzów i starostów. Efekt? Na początku sierpnia dostajemy e-mail: „Dzień dobry, cześć! W załączeniu przesyłam skan etykiety nadawczej skierowanej do Sebastiana Burdzy, który jest starostą średzkim w województwie dolnośląskim. Od listopada 2018 r. starostą średzkim w Wielkopolsce jest Ernest Iwańczuk. Będę wdzięczny za zmianę na etykietach" – pisze do nas sekretarz powiatu (średzkiego, ale tego… wielkopolskiego) Bartosz Wieliński.

Cóż, moglibyśmy zrzucić winę na internetową wyszukiwarkę, która wskazała nam (nie tego, co trzeba…) starostę Środy (Śląskiej zamiast Wielkopolskiej), niemniej pokornie posypujemy głowy popiołem i obiecujemy poprawę. Czuwaj!

AWANSOWANE

Jak można szybko i sprawnie awansować na przewodniczącego jakiegoś urzędowego gremium? Np. rozsyłając zaproszenia z takim… tytułem – niezawodny sposób zdradził (nie tylko nam) wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Otóż 20 września w UMWW odbyło się inauguracyjne posiedzenie samorządowego zespołu konsultacyjnego ds. nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2028-2034, którego pomysłodawcą jest europarlamentarzysta Krzysztof Hetman. Po powitaniu gości, gdy poseł przedstawił krótko pomysł na pracę zespołu, zaproponował też wybór (przez aklamację) na przewodniczącego gremium wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego.

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Europoseł Krzysztof Hetman rekomendował, wicemarszałek Krzysztof Grabowski awansował, a prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak celnie podsumował.

Sprzeciwu wśród samorządowców nie było, zamiast tego oklaski i wybuch… śmiechu po wypowiedzi Krzysztofa Grabowskiego, który zauważył: – Bardzo dziękuję za ten wybór, choć już wcześniej, w zaproszeniu na to spotkanie, mianowałem się… przewodniczącym.

– Nieważne, i tak jesteśmy za, możemy podnieść ręce w głosowaniu. Przecież w unijnych procedurach trzeba dochować wszelkich formalności – podsumował rozbawiony prezydent Poznania Jacek Jaśkowiak.

MONITORUJEMY RADNYCH

Adam Bogrycewicz:

Na bezludną wyspę się nie wybieram

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

- ***Lubię to zdjęcie, bo…*** *przedstawia największą rybę, którą złowiłem w tym sezonie. Niestety, mam mało czasu na wędkowanie.*
- ***Najprzyjemniejszy moment w pracy radnego to…*** *gdy widzę dobre owoce mojej pracy.*
- ***A najgorsze w tej robocie jest…*** *gdy wiem, że mam rację, a przeciwnicy polityczni nie przyjmują moich słusznych argumentów.*
- ***Gdy jadę na sesję sejmiku, to…*** *często odmawiam różaniec. Wykorzystuję ten czas na modlitwę.*
- ***W sali sesyjnej najbardziej brakuje mi…*** *jej patrona, mógłby to być np. Ignacy Jan Paderewski czy arcybiskup Antoni Baraniak.*
- ***Gdyby komisje znów mogły obradować online…*** *byłaby to oszczędność czasu, pieniędzy i środowiska naturalnego.*
- ***Możemy być dumni z Wielkopolski, ponieważ…*** *jest chrzcielnicą Polski, tutaj, w Wielkopolsce zaczęła się Polska – nasza umiłowana ojczyzna, która trwa już ponad tysiąc lat.*
- ***Gdy słyszę „mała ojczyzna", to…*** *myślę o moim okręgu wyborczym, gdzie się urodziłem i skąd pochodzę.*
- ***Najdziwniejsze pytanie, jakie dotąd usłyszałem, to…*** *Nie ma dziwnych i głupich pytań.*
- ***Chciałbym wiedzieć…*** *dlaczego dziś rządzący, szczególnie Donald Tusk, nie realizują narodowych interesów Polaków. Donald Tusk miał skojarzenie, że „polskość to nienormalność". Jego decyzje są albo prorosyjskie, albo proniemieckie. Nie potrafię tego zrozumieć.*
- ***Nie chciałbym wiedzieć…*** *Chciałbym wiedzieć więcej, niż wiem.*
- ***Chciałbym się spotkać z…*** *moim śp. Tatą, gdyby żył.*
- ***Na bezludną wyspę zabrałbym…*** *Nie wybieram się. Teraz trzeba dobrze służyć rodzinie, Polsce i moim wyborcom.*
- ***Jak urlop, to…*** *tylko z rodziną.*
- ***A jak praca, to…*** *taka, która daje poczucie satysfakcji i jest pożyteczna.*
- ***Marzy mi się…*** *życie w bezpiecznej, wolnej i dostatniej Polsce, która szanuje życie każdego Polaka.*
- ***Boję się…*** *o przyszłość Polski. Jesteśmy wewnętrznie podzieleni. Niszczy się tożsamość narodową, walczy się z Kościołem, rodziną, wartościami, usuwa się historię. A więc to wszystko, co pozwalało nam trwać jako narodowi przez ponad tysiąc lat.*
- ***Cieszę się…*** *że mam zaszczyt służyć wspólnocie wielkopolskiej i moim wyborcom. Nie zawiodę Was.*

Adam Bogrycewicz

- ur. 12 sierpnia 1992 r., Trzcianka
- dyrektor Biura Poselskiego Posła na Sejm RP Krzysztofa Czarneckiego
- wybrany z listy PiS, w okręgu nr 2
- 15.948 głosów

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031
Rada Programowa: Krzysztof Grabowski, Tatiana Sokołowska, Tomasz Wojtiuk, Michał Zieliński
Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)
Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,
fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl
Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.
Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.
Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otocki